

Nr 22

Lagutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973: 42 med förslag till lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1) m. m. (sjöpanträtt och skeppshypotek m. m.).

Propositionen

I propositionen 1973: 42 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag ur statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll föreslagit riksdagen att

dels anta följande i propositionen framlagda och i *bilaga* till detta betänkande redovisade förslag till

- 1) lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1),
- 2) lag om ändring i lagen (1936: 83) angående vissa utfästelser om gåva,
- 3) lag om ändring i handelsbalken,
- 4) lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning,
- 5) lag om ändring i förmånsrättslagen (1970: 979),
- 6) lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
- 7) lag om ändring i lagen (1927: 78) angående införande av lagen om försäkringsavtal,
- 8) lag om ändring i förordningen (1862: 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer,
- 9) lag om ändring i lagen (1927: 85) om dödande av förkommen handling,
- 10) lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
- 11) lag om ändring i luftfartslagen (1957: 297),
- 12) lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar,
- 13) lag om ändring i lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enskilda bolag,

dels godkänna de den 27 maj 1967 i Bryssel antagna internationella konventionerna om sjöpanträtt och fartygshypotek och om inskrivning av rätt till fartyg under byggnad, den förstnämnda konventionen dock med de förbehåll som avses i dess artikel 14.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till ändringar främst i sjölagen (1891: 35 s. 1). Sjölagsförslaget grundar sig på ett av sjölagskommittén utarbetat förslag, vilket i vissa delar har tillkommit i nordiskt kommit-

tésamarbete. Genom de föreslagna sjölagsändringarna införlivas med svensk rätt 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek och 1967 års konvention om inskrivning av rätt till fartyg under byggnad. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner dessa konventioner.

Sjölagsförslaget innebär bl. a. följande. De nuvarande bestämmelserna om vad som krävs för att ett fartyg skall anses som svenskt liberaliseras. Regler införs om vad som är tillbehör till fartyg och fartyg under byggnad. En i flera hänseenden ny ordning skapas för registrering av, inskrivning av äganderätt till och inteckning i svenska fartyg. Sålunda ersätts det nuvarande, hos sjöfartsverket förda fartygsregistret och den av inskrivningsdomare i Stockholms domsaga förda boken över fartygsinteckningar med ett för registrering av och inteckning i större fartyg (skepp) gemensamt register och en förteckning över vissa mindre fartyg (båtar). Vidare införs en ny, på konventionen om inskrivning av rätt till fartyg under byggnad grundad ordning för registrering av, inskrivning av äganderätt till och inteckning i fartyg under byggnad. Ett särskilt register föreslås bli inrättat för detta ändamål. De nya registren — skeppsregistret, båtregistret och skeppsbyggnadsregistret — skall föras hos en för landet gemensam registermyndighet, som Kungl. Maj:t utser. Betydelsefulla rättsverkningar knyts till inskrivning i dessa register av rätt till skepp eller skeppsbygge. På grundval av den nyssnämnda sjöpanträttskonventionen revideras reglerna om sjöpanträtt m. m. i fartyg och fartyg under byggnad. Sjölagens regler om sjöpanträtt i last berörs också av de föreslagna ändringarna. De nuvarande ålderdomliga sjölagsbestämmelserna om partrederi moderniseras.

Sjölagsförslaget för med sig omfattande redaktionella ändringar i sjölagen.

Propositionen tar vidare upp förslag till sådana ändringar i vissa andra lagar som föranleds av sjölagsförslaget.

Kungl. Maj:t föreslås få bestämma när den nya lagstiftningen skall träda i kraft.

Utskottet

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner de den 27 maj 1967 i Bryssel antagna internationella konventionerna dock med av Kungl. Maj:t föreslagna förbehåll. Utskottet har ingen erinran mot innehållet i de framlagda lagförslagen. Redaktionell rättelse förordas emellertid i 267 § sjölagen.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. godkänner de den 27 maj 1967 i Bryssel antagna internatio-

- nella konventionerna om sjöpanträtt och fartygshypotek och om inskrivning av rätt till fartyg under byggnad, den förstnämnda konventionen dock med de förbehåll som avses i dess artikel 14,
2. för sin del antar det i propositionen 1973: 42 framlagda förslaget till lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1) dock med av utskottet i *bilagan* till detta betänkande föreslagen ändring av 267 § i lagförslaget,
 3. antar de i propositionen framlagda och i det föregående under 2)—13) redovisade lagförslagen.

Stockholm den 17 oktober 1973

På lagutskottets vägnar

DANIEL WIKLUND

Närvarande: herrar Wiklund i Stockholm (fp), Svedberg (s), Svanström (c), Sundelin (s), fröken Anderson i Lerum (s), herr Hammarberg (s), fru Åsbrink (s), fru Lundblad (s), herrar Andersson i Södertälje (s), Winberg (m), Israelsson (vpk), Olsson i Sundsvall (c), Enlund (fp) och Söderström (m).

1 Förslag till

Lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1)

Härigenom förordnas i fråga om sjölagen (1891: 35 s. 1)¹

dels att 5 a § skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 276 och 284 §§ skall utgå,

dels att nuvarande 254—263 §§ och 284 § skall betecknas 234—243 §§ respektive 347 §,

dels att 1—24, 69, 113, 254—263, 267—284, 305, 314, 336—338 §§, nya 235—239, 241 och 242 §§, rubrikerna till 2, 10 och 11 kap. samt rubrikerna närmast före 267 och 281 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas sextiotvå nya paragrafer, 25—57, 233, 244—253, 264—266, 285—293 och 348—353 §§, samt närmast före 1, 2, 3, 6, 9, 11, 13, 16, 18, 25, 244, 251, 255, 261, 264, 270, 271, 275, 278, 348 och 349 §§ nya rubriker, allt av nedan angivna lydelse,

dels att 40—57 §§ skall bilda ett nytt 3 kap. med rubrik av nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas, närmast före 344 § rubriken "Atom-skada", närmast före 345 § rubriken "Vissa bestämmelser om sjömän m. m." och närmast före 347 § rubriken "Preskription av vissa sjöfordringar".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

FÖRSTA KAPITLET

Om fartyg

Fartygs nationalitet

1 §²

Fartyg skall anses såsom svenskt, när det antingen till minst två tredjedelar äges av svenska undersåtar eller ock tillhör ett aktiebolag, vars styrelse har sitt säte här i riket och består av aktieägare, de där äro svenska undersåtar. Huvudredare skall alltid vara svensk undersåte och bosatt här i riket.

Fartyg anses såsom svenskt och är berättigat att föra svensk flagg, om det till mer än hälften äges av svensk medborgare eller svensk juridisk person. Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, sjöfartsverket kan medgiva att annat fartyg, vars drift står under avgörande svenskt inflytande, skall anses såsom svenskt och vara berättigat att föra svensk flagg.

För svenskt fartyg utfärdas nationalitetshandling enligt bestämmelser, som Konungen meddelar.

¹ Senaste lydelse av

254 § 1964: 85

260 § 1964: 85

263 § 1964: 85.

² Senaste lydelse 1906: 19.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fartygsregister

2 §³

Över alla svenska fartyg, vilka äro avsedda att nyttjas till handelssjöfart eller resandes fortskaffande och äga en bruttodräktighet av tjugu registerton eller därutöver, skall föras register, innehållande för varje sådant fartyg de uppgifter, som prövas nödiga för fartygets säkra urskiljande, så ock upplysning angående äganderätten till fartyget, beskaffenheten av inskriven ägares fång samt tiden då fartyget i registret införts eller förändring i äganderätten inskrivits; skolande, sedan fartyg i registret antecknats, därom utfärdas bevis, som bör åtfölja fartyget.

Då fartyg anmäles till införande i registret, skall företes intyg, som utmärker, när, var och av vem fartyget är byggt, eller, där fartyget varit i utländsk ägo, visas, att utländsk ägares rätt övergått å den, som till registret anmäles såsom ägare. Vid fartygs införande i registret skall visst nummer tilldelas fartyget; och må det nummer ej sedermera ändras eller tilläggas annat fartyg. Varder fartyg, som ur registret avförts, däri ånyo upptaget, behålle det sitt förra nummer. Göres anmälan om förändring i äganderätten till fartyg, som är i registret infört, men finnes den, vilken såsom ägare anmäles, ej kunna i sådan egenskap inskrivas, skall ändock i registret göras anteckning, som utvisar hans namn, det uppgivna fångets beskaffenhet samt dagen då anmälan skett. Fartyg, som blivit i registret infört, må ej därur avföras i annat fall än då fartyget förolyckats, upphuggits eller annorledes förstörts, eller enligt 258 § må anses förlorat, eller efter timad skada förklaras icke vara iståndsättligt, eller ock upphört att vara svenskt.

³ Senaste lydelse 1965: 720.

Fartyg, vars skrov har en största längd av minst tolv meter och en största bredd av minst fyra meter, betecknas skepp. Annat fartyg kallas båt.

Över svenska skepp föres ett skeppsregister. Över båtar föres i den omfattning Konungen bestämmer ett båtregister. Över skepp under byggnad i Sverige föres ett skeppsbyggnadsregister.

Skepps- och båtregistren samt skeppsbyggnadsregistret föras av myndighet, som Konungen bestämmer (registermyndigheten). Registermyndigheten förestås av en inskrivningsdomare. Denne skall vara lagfaren. Efter Konungens förordnande få registren föras med användning av automatisk databehandling.

Nuvarande lydelse

Vill ägare av svenskt fartyg, som ej på grund av vad här förut blivit stadgat skall vara i fartygsregistret upptaget, låta det i registret införas, vare därtill berättigad; och skall, där fartyget varder till registrering anmält, vad här förut är i avseende å registreringspliktigt fartyg stadgat äga tillämpning.

Vidare föreskrifter, huru fartygsregister skall vara inrättat och registrering ske, meddelas av Konungen.

*Föreslagen lydelse**Fartygs tillbehör*3 §⁴

Har den, för vars räkning fartyg bygges, för byggnadens verkställande givit eller utfäst sig att giva varvsägaren eller byggmästaren förskott av penningar eller byggnadsämnen, äge han, när avhandling därom upprättats, att låta den intagas i protokollet hos Stockholms tingsrätt. Han njuter sedan förmånsrätt enligt 4 § andra stycket förmånsrättslagen (1970: 979).

Till fartyg med dess skrov och styrinrättning hör fast inredning och annan till stadigvarande bruk för fartyget ägnad utrustning samt sådan reservdel som varaktigt förvaras ombord, allt i den mån fartyget är försett därmed i fartygsägens intresse.

Utrustning för radiosamband eller navigering räknas dock icke som tillbehör, om den tillhör annan än fartygsägaren eller annan än denne har rätt därtill på grund av äganderättsförbehåll eller förvärsvillkor som är att jämställa därmed.

4 §⁵

Fartygs ägare åligger att bestämma den ort inom riket, vilken skall vara fartygets hemort, samt att därom göra anmälan, om fartyget är sådant, som jämlikt 2 § skall införas i fartygsregistret, hos den myndighet, vilken förer registret, men eljest hos polismyndigheten i den ort, som bestämts till hemort. Angående hemorten skall för fartyg, vilket bör införas i fartygsregistret, anteckning ske å det i 2 §

Bestämmelserna i 3 § ha motsvarande tillämpning i fråga om fartyg under byggnad. Därvid anses registrerat skeppsbygge vara försett även med material, maskineri och annan utrustning som finnes på tillverkarens område och genom märkning eller på annat sätt otvetydigt framstår som avsedd att införlivas med skeppet.

⁴ Senaste lydelse 1971: 1047.

⁵ Senaste lydelse 1964: 658.

Nuvarande lydelse

omförmälda bevis, men eljest utfärdas särskilt bevis av den myndighet, hos vilken anmälan skett.

Har fartygs ägare underlåtit att göra sådan anmälan, som nu är sagd, skall hans hemvist anses vara fartygets hemort.

Föreslagen lydelse

5 §⁶

Ej må andel i fartyg utan samtliga delägarers medgivande överlåtas till någon, som icke är svensk undersåte, därest till följd av sådan överlåtelse fartyget skulle upphöra att vara svenskt; sker det, vare överlåtelsen ogill, även om andelen blivit såld efter utmätning eller under konkurs.

Får utländsk man genom arv, testamente eller gifte lott i svenskt fartyg, eller varder svensk delägare i sådant fartyg främmande makts undersåte, och skulle till följd av fånget eller den timade förändringen fartyget upphöra att vara svenskt, åligge sådan delägare att till svensk undersåte överlåta så stor del i fartyget, att dess egenskap av svenskt må kunna bevaras. Har icke inom tre månader, efter det fånget skedde eller förändringen timade, sådan överlåtelse ägt rum så ock blivit, där fartyget är registrerat, hos vederbörande myndighet anmäld, men eljest övriga delägare kungjord; äge envar av samma delägare låta genom utmätningssmannen i fartygets hemort i den ordning, som för försäljning av utmätt fartyg är föreskriven, för ägarens räkning försälja den lott i fartyget, som, på sätt ovan är nämnt, kommit i utländsk mans ägo.

5 a §⁷

Fartyg skall, när det nyttjas till sjöfart, vara sjövärdigt, försett med erforderliga anordningar till förebyggande av ohälsa och

Rätt till tillbehör till fartyg eller fartyg under byggnad får ej ens i förhållande till fartygets eller byggets ägare göras gällande särskilt.

Överlåtelse av utrustning, som utgör tillbehör till fartyg eller fartyg under byggnad, gäller ej i något fall mot tredje man förrän utrustningen skiljes från fartyget eller bygget så att detta icke längre kan anses vara försett med utrustningen.

⁶ Senaste lydelse 1906: 19.

⁷ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

olycksfall, bemannat på betryggande sätt, tillräckligt provianterat och utrustat samt så lastat eller barlastat att säkerheten för fartyg, liv eller gods ej äventyras.

Om säkerheten på fartyg gälla särskilda bestämmelser.

*Föreslagen lydelse**Fartygs identifiering*6 §⁹

Fartyg, som lidit skada, skall anses icke vara iståndsättligt, ej endast när iståndsättning är omöjlig eller, om iståndsättningen måste äga rum på annan ort, fartyget icke kan föras dit, utan även i det fall att fartyget ej är värt att iståndsättas.

Bestämmelser om besiktning för utrönande av fartygs iståndsättlighet meddelas i 12 kap.

Skepp, som införes i skeppsregistret, skall ha namn. Detta bestämmes av ägaren. Namnet skall tydligt skilja sig från andra skeppsnamn i registret och får ej otillbörligt gripa in i särpräglat namnskick, som brukas av annan skeppsägare.

Namnet får ändras endast om skeppet eller större andel däri än hälften övergår till ny ägare eller särskilda skäl föreligga.

ANDRA KAPITLET

Om redande i fartyg

7 §⁹

Redare svare, där ej i denna lag annorlunda stadgas, personligen och utan begränsning för de förpliktelser, han själv eller genom annan ingår eller ådrager sig med avseende å fartyget.

Svenskt fartyg skall ha hemort i Sverige. Ägaren bestämmer hemorten.

Har hemort ej anmälts till registermyndigheten, anses den ort i Sverige där ägaren har sitt hemvist eller, om han saknar hemvist här eller fartyget äges av flera, Stockholm vara fartygets hemort.

8 §¹⁰

För skada, som av befälhavare, någon av besättningen eller lots genom fel eller försummelse i tjänsten åstadkommes, vare redaren ansvarig. Samma lag vare, om eljest skada åstadkommes av någon, som, utan att tillhöra be-

Fartyg, som införes i skepps- eller båtregistret, skall ha igenkänningsignal. För skepp utgöres denna av signalbokstäver. Beteckning för fartygs identifiering skall såvitt möjligt överensstämma med igenkänningsignalen.

⁹ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

⁹ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

¹⁰ Senaste lydelse 1936: 276 (jfr 1938: 469).

Nuvarande lydelse

sättningen, på grund av redares eller befälhavares uppdrag utför arbete i fartygets tjänst.

Vad redare sålunda nödgas utgiva äge han söka åter av den, som vållat skadan.

Om redares frihet från ansvarighet i vissa fall stadgas nedan i 122 och 171—173 §§, så ock i lag i anledning av Sveriges tillträde till 1924 års internationella konvention rörande konossement.

Föreslagen lydelse

Konungen meddelar närmare föreskrifter om fartygs identifiering.

*Fartygs skick*9 §¹¹

Äro flera redare i ett fartyg, svare envar för rederiets förbindelser allenast i förhållande till sin lott i fartyget.

Fartyg skall, när det hålles i drift, vara sjövärdigt, försett med behöfliga anordningar till förebyggande av ohälsa och olycksfall, bemannat på betryggande sätt, tillräckligt provianterat och utrustat samt så lastat eller barlastat att säkerheten för fartyg, liv eller gods ej äventyras.

Om säkerheten på fartyg finnas särskilda bestämmelser.

10 §

För rederi skall utses en huvudredare.

I sak, som angår rederiet, må huvudredaren sökas. Är huvudredare ej vald, äge den, som vill söka rederiet, instämma vilken han vill av redarne att för rederiet svara.

Fartyg, som lidit skada, skall anses icke vara iståndsättligt, ej endast när iståndsättning är omöjlig eller, om iståndsättningen måste äga rum på annan ort, fartyget icke kan föras dit, utan även i det fall att fartyget ej är värt att iståndsättas.

På begäran av ägaren skall fartyg, som ej är iståndsättligt, säljas såsom efter utmätning för fordran med bästa rätt.

Om besiktning för utrönande av fartygs iståndsättlighet finnas bestämmelser i 12 kap.

ANDRA KAPITLET

Om skeppsregistrering*Registrering*

11 §

I förhållande till tredje man äge huvudredaren i kraft av sitt upp-

Svenskt skepp skall vara infört i skeppsregistret. Konungen kan

¹¹ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

drag sluta alla avhandlingar och ingå alla förbindelser, vilka rederiörelsen vanligen medför; han äge sålunda antaga och avsätta befälhavare samt meddela honom föreskrifter, uppbära medel, som för rederiets räkning inflyta, ävensom företräda rederiet inför rätta. Utan särskilt bemyndigande äge huvudredaren icke upplåna penningar i rederiets namn eller sälja eller förpanta fartyget eller därå taga försäkring.

Har rederiet genom särskild föreskrift inskränkt den befogenhet, vilken sålunda tillkommer huvudredaren, vare rederiet ej berättigat att åberopa sådan inskränkning mot tredje man i annat fall, än då denne ej varit i god tro.

Föreslagen lydelse

dock förordna att skepp, som äges av staten samt är avsett uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift, ej skall vara infört i registret.

Skepp under byggnad i Sverige får införas i skeppsbyggnadsregistret. Registrering får äga rum även innan bygget påbörjats, förutsatt att detta genom byggnadsnummer och ritning eller annorledes kan identifieras på betryggande sätt.

Skepp registreras under sin igenkänningsignal. Skeppsbygge registreras under signalbokstäver. Dessa skola tilldelas det fullbordade skeppet som igenkänningsignal, om skeppet införes i skeppsregistret. Tilldelad registerbeteckning får ej ändras.

12 §

Beslut i rederiets angelägenheter må ej av redarne fattas utan vid allmänt sammanträde, därtill kallelse blivit i tidning inom orten minst åtta dagar förut kungjord eller annorledes delgivits samtliga redarne. Utebliver redare från sammanträde, nöje han sig åt de närvarandes beslut.

Vid omröstning beräknas varje redares röstetal efter den andel, han äger i fartyget, och gälle såsom beslut vad de säga, vilkas andelar tillsammanstagna äro de största. Hava vid val av huvudredare två eller flera erhållit röster för lika andelar vardera, skilje lotten dem emellan, men eljest gälle vid lika röstetal den mening, huvudredaren omfattar. Beslut, som strider mot gällande rederiavtal eller angår ämne, vilket faller utom rederiets ändamål, vare ej gällande utan att det av samtliga redarne biträdes.

Vid sammanträde skall föras protokoll, vilket därefter hos huvudredaren förvaras. Av protokollet äge envar redare rätt att taga avskrift.

Den som med äganderätt förvärvat skepp, som är registreringspliktigt i hans hand men ej infört i skeppsregistret, skall inom en månad från förvärvet anmäla skeppet för registrering. Om förvärvet skett under villkor, som innefattar äganderättsförbehåll eller är att jämställa därmed, skall anmälan göras inom en månad från det förbehållet eller villkoret upphörde att gälla.

Ägare av skepp, som är svenskt och under byggnad, skall anmäla skeppet för registrering i skeppsregistret inom sex månader från det skeppet blivit sjösatt. Registermyndigheten kan medgiva uppskov, om särskilda skäl föreligga.

Skeppsbygge anmäles för registrering av ägaren.

Nuvarande lydelse

Där ej tvingande omständigheter hindra, åligge huvudredaren att till överläggning sammankalla medredarne eller annorledes inhämta deras föreskrift, när viktiga angelägenheter förekomma, såsom när fråga uppstår om väsentlig förändring med avseende å den fart, vari fartyget användes, eller betydligare reparation å fartyget.

Huvudredaren kan när som helst skiljas från sin befattning genom beslut av redarne i den ordning, 12 § bestämmer; äger han själv hälften i fartyget eller därutöver, må domstol på medredares käromål skilja honom från befattningen, om giltiga skäl därtill äro.

Föreslagen lydelse

Inskrivning

13 §

Förvärv av skepp eller skeppsbygge inskrives på grundval av registrering enligt 11 §.

Bestämmelserna i första stycket och 14—38 §§ om skepp eller skeppsbygge ha motsvarande tillämpning i fråga om andel i sådan egendom.

14 §

Den som med äganderätt förvärvat skepp eller registrerat skeppsbygge skall inom tid, som angives i 12 §, söka inskrivning av sin rätt. Skeppsbygge kan dock i stället anmälas för avregistrering enligt 16 §. Den som gör registreringsanmälan enligt 12 § anses därmed också söka inskrivning av sin rätt.

Dödsbo är icke skyldigt att söka inskrivning av sin rätt till skepp eller registrerat skeppsbygge, som tillhört den avlidne, i annat fall än när boet överlåter egendomen. Sådan inskrivning skall sökas inom en månad från överlåtelsen eller, om bouppteckning då ej registrerats, från registreringen av denna. Make, som vid bodelning tillskiftats skepp eller registrerat skeppsbygge, är skyldig att söka inskrivning av sin rätt endast om egendomen förut tillhörde andra maken.

Den som förvärvat skepp eller skeppsbygge under villkor, som innefattar äganderättsförbehåll eller är att jämställa därmed, är berättigad till inskrivning av sin villkorliga äganderätt. Förlorar förvärvaren sin rätt till egendomen på grund av att förbehållet eller villkoret göres gällande, skall inskrivningen avföras ur registret på ansökan av överlåtaren eller förvärvaren.

Nuvarande lydelse

Huvudredaren skall föra särskild räkenskap över förvaltningen av rederiets angelägenheter och för denna avgiva redovisning inför rederiet. Där ej av rederiet annorlunda beslutes, skall redovisning avgivas för kalenderår, inom en månad efter dess utgång.

Föreslagen lydelse

Övergår i fall som avses i tredje stycket förvärvarens eller överlåtarens rätt till annan, har vad som där säges och i övrigt i detta kapitel föreskrives om inskrivning av förvärv och verkan därav motsvarande tillämpning.

15 §

Genom inskrivning i skeppsregistret kan skeppsnamn, som tydligt skiljer sig från andra skeppsnamn i registret, på ansökan förbehållas den som har behov därav. Söka flera på samma inskrivningsdag inskrivning av förbehåll om skeppsnamn och skilja sig namnen icke tydligt från varandra, beslutar registermyndigheten om förreträde efter vad som finnes skäligt.

Inskrivning av förbehåll om skeppsnamn skall avföras ur registret, när skepp registrerats med det namnet. Detsamma gäller, om den som vunnit inskrivningen eller hans rättsinnehavare begär det eller om namnet ej inom fem år tagits i bruk för registrerat skepp.

*Avregistrering*16 §¹²

Redovisning skall avgivas å sammanträde, därtill redarne kallats på sätt 12 § bestämmer, och skola vid sammanträdet räkenskaperna till granskning framläggas.

Vill redare klandra redovisning, göre det genom stämning inom sex månader efter det redovisningen avgavs; försittes den tid, have han sin rätt till klander förlorat, utan så är att huvudredaren förfarit svikligen.

Registrerat skepp skall avregistreras, om det

1. förolyckats, upphuggits eller eljest förstörts;

2. försvunnit eller övergivits till sjöss och sedan ej avhört under tre månader;

3. upphört att vara svenskt; eller

4. på grund av ombyggnad eller annan sådan ändring upphört att vara skepp eller, utan att ändring inträtt, finnes ej utgöra skepp.

Registrerat skeppsbygge skall avregistreras, om det såsom skepp överföres till skeppsregistret eller ägaren anmäler bygget för avregistrering. Härjämte har första

¹² Senaste lydelse 1936: 276 (jfr 1938: 469).

Nuvarande lydelse

Till bestridande av de utgifter, som av rederirörelsen påkallas, åligger envar redare att i mån av behov bidra i förhållande till sin andel i fartyget. Försummar redare att vid anfordran erlægga beslutet bidrag och varder detta av huvudredaren eller annan redare förskjutet, vare den försumlige skyldig att å förskjutna beloppet erlægga ränta efter åtta procent om året, tills betalning sker, ävensom ersätta kostnaden för den försäkring, som förskottsgivaren må hava tagit till sin säkerhet. Borgenären njuter för sin fordran panträtt i den försumliges andel i fartyget och förmånsrätt till betalning enligt 4 § tredje stycket förmånsrättslagen (1970: 979). Han äger dessutom, i avräkning å sin fordran, i den försumliges ställe uppbära den utdelning, som på dennes andel belöper.

Den här stadgade panträtt och förmånsrätt upphör, därest icke genom stämning betalning sökes inom ett år efter det fordringen uppkom.

Föreslagen lydelse

stycket 4 motsvarande tillämpning i fråga om skeppsbygge.

I fall som avses i första stycket eller andra stycket andra punkten åligger det ägaren att inom en månad hos registermyndigheten anmäla egendomen för avregistrering. Har skepp till följd av överlåtelse upphört att vara svenskt, svarar förutvarande ägaren jämte förvärvaren för att anmälan göres.

17 §¹³

Äges skepp, som skall avregistreras enligt 16 § första stycket 3, av flera och kan skeppet bevaras som svenskt genom att delägare gentemot meddelägare utövar rätt som avses i 52 eller 55 §, får det ej avföras ur skeppsregistret så länge sådan rätt kan utövas. Bevaras skeppet som svenskt, skall det ej avföras ur registret utan i stället det förvärv inskrivas som föranlett anmälan för avregistrering.

Gäller inteckning i skepp eller skeppsbygge, som skall avregistreras, får egendomen ej avföras ur registret förrän borgenär, för vars fordran pantbrev på grund av inteckningen utgör säkerhet, med ingivande av pantbrevet skriftligen samtyckt till åtgärden.

Skeppsbygge får dock avregistreras för att överföras till skeppsregistret utan samtycke enligt andra stycket. För avregistrering av skepp enligt 16 § första stycket 4 eller av skeppsbygge enligt 16 § andra stycket andra punkten fordras ej heller samtycke av inteckningsborgenär, om borgenären underlåter att söka betalning ur egendomen inom en månad från det registermyndigheten underrättat honom om avregistreringsgrunden.

¹³ Senaste lydelse 1970: 983.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Verkan av registrering och inskrivning

18 §

Beslutes ny resa eller reparation av fartyget efter slutad resa, äge redare, som ej deltagit i beslutet, utan lösen avstå sin lott i fartyget till övriga redare och därmed bliva befriad från gäldande av tillskott för beslutets verkställande. Den, som vill sålunda avstå sin lott i fartyget, göra därom skriftlig anmälan hos huvudredaren inom tre dagar efter det beslutet fattades eller, om han då icke var tillstädes, efter det han erhöll del av beslutet. Den avträdde lotten skall fördelas mellan övriga redare efter förhållandet mellan deras andelar i fartyget.

Är å den avträdde lotten tagen försäkring, gällande för tiden efter dess avträdande, vare övriga redare förbundna att mot försäkringens övertagande, en för alla och alla för en, gälda motsvarande andel av premien.

19 §

Vinst och förlust, som av rederirörelsen uppkommer, skall fördelas å redarne i förhållande till envars andel i fartyget.

Finnes enligt avgiven redovisning överskott, skall detta till redarne utdelas i den mån, sådant kan ske utan hinder för nödiga utgifters bestridande.

20 §

Ej må rederi brytas därför att lott i fartyget genom arv, köp eller annorledes övergår till annan man, eller att redare förklaras omyndig eller försättes i konkurs.

Varder fartygslott av ägaren såld till annan än medredare, vare övriga delägare, en eller flera, såframt icke försäljningen skett å offentlig auktion, berättigade att mot de vid försäljningen betinga-

Utan hinder av att registrering eller inskrivning ägt rum får prövas huruvida registrerad egendom är av den beskaffenhet som förutsattes för åtgärden.

Fråga huruvida förvärv, som ligger till grund för inskrivning eller avregistrering, är ogiltigt eller ej kan göras gällande eller huruvida åtgärden av annat skäl kränker någons rätt får prövas utan hinder av inskrivningen eller avregistreringen.

Har skepp eller skeppsbygge överlåtits och har inskrivning sökts för förvärvet, får egendomen efter utgången av den inskrivningsdag då ansökningen gjordes icke tagas i anspråk för annan fordran mot överlåtaren än sådan som är förenad med panträtt eller retentionsrätt i egendomen.

Har skepp eller skeppsbygge förvärvats genom överlåtelse från någon som icke var rätt ägare, skall förvärvet dock gälla, om överlåtarens åtkomst var inskriven när egendomen överläts och om förvärvaren sökt inskrivning och därvid varken insett eller bort inse att överlåtaren ej var rätt ägare. Vad som nu sagts har motsvarande tillämpning i fråga om förvärv ge-

Nuvarande lydelse

de villkor, sedan desamma, där medredaren det äskar, blivit av säljaren och köparen inför domstol med ed fästa, av köparen till sig lösa fartygsloten; åliggande det den eller dem, som lösa vilja, att inom fjorton dagar efter erhållen kunskap om försäljningen giva det köparen till känna vid lösningsrättens förlust. Åro de, som lösa vilja, flera, äge därtill rätt i förhållande till den andel, vardera i fartyget äger.

Föreslagen lydelse

nom överlåtelse från någon som var rätt ägare men på grund av förvärvsvillkor saknade rätt att förfoga över egendomen genom överlåtelsen.

Godtrosförvärv inträder dock ej, om samma inskrivningsdag som inskrivning sökes för förvärfvet ärende upptages om inskrivning eller annan införing i registret av omständighet varav bristen i överlåtarens förfoganderätt beror eller om anteckning i registret att talan väckts om hävning eller återgång av förvärv av egendomen eller om bättre rätt till denna.

Om förvärv genom exekutiv försäljning finnas särskilda bestämmelser.

21 §

Överlåter redare sin lott i fartyget till annan man, inträder nye ägaren strax i en redares alla rättigheter och förpliktelser mot medredarne. Vad rederiet, förrän överlåtelsen skedde, lagligen gjort och beslutit vare jämväl mot nye ägaren gällande; häftar överlåtaren för oguldet tillskott till rederirörelsen, äge medredare jämväl mot nye ägaren rätt att avräkna sådan fordran å den utdelning, som belöper å den överlåtna lotten i fartyget. I förhållande till tredje man svare nye ägaren såsom redare för de förbindelser, rederiet ingår efter det överlåtelsen skett.

Det åligger överlåtaren att hos huvudredaren eller hos samtliga medredarne göra anmälan om överlåtelsen och tillika styrka, att denna blivit av nye ägaren godkänd; innan sådan anmälan skett, äge överlåtaren icke mot medredarne åberopa den skedda överlåtelsen till sitt fredande från ansvarighet. Mot tredje man må överlåtelsen icke åberopas i annat fall, än då denne icke varit i god tro.

Talan om bättre rätt till skepp eller skeppsbygge kan med laga verkan riktas mot den för vars förvärv inskrivning senast beviljats eller sökts, även om denne före talans väckande överlåtit egendomen till annan. Den till vilken överlåtelse skett har i rättegången samma ställning som om överlåtelsen skett under rättegången.

Första stycket har motsvarande tillämpning, när någon vill söka betalning ur skepp eller skeppsbygge för fordran som är förenad med panträtt eller retentionsrätt i egendomen. Om tvist angående äganderätten är antecknad i registret, kan talan om betalning i stället riktas mot den som innehar skeppet eller bygget med äganderättsanspråk.

Nuvarande lydelse

Är fartyget infört i fartygsregistret, skall, efter det anmälan om överlåtelsen skett hos den myndighet, vilken förer registret, samma myndighet ofördröjligen låta i allmänna tidningarna kungöra överlåtelsen. Sedan sådant kungörande skett, skall överlåtelsen anses hava kommit till tredje mans kännedom, där ej av omständigheterna framgår, att han varken haft eller bort hava kunskap därom.

Föreslagen lydelse

22 §

De redare, vilka tillsammans äga mer än hälften i fartyget, må besluta, att fartyget skall försäljas och rederiet förty upplösas.

Där någon redare det yrkar, skall rederiet upplösas:

1. om fartyget till följd av förändring i de förhållanden, 1 § omförmåler, utan redarens åtgärd eller samtycke upphört att vara svenskt och på grund därav blivit avfört ur fartygsregistret;

2. om huvudredare blivit genom domstols beslut skild från befattningen, såsom i 14 § sägs; eller

3. om redaren kan visa, att rederiet förvaltas på sådant sätt, att hans rätt därigenom kränkes.

Rättsverkan som sökt eller beviljad inskrivning medför enligt 19 och 20 §§ består även efter avregistrering.

Rättsverkan som ansökan om inskrivning medför enligt 19 och 20 §§ förfaller, om ansökningen avslås.

Vad som föreskrives i 19—21 §§ samt förut i denna paragraf om rättsverkan av inskrivningsansökan har motsvarande tillämpning i fråga om anmälan för avregistrering med anledning av förvärv.

23 §¹⁴

Vid upplösning av rederi skall fartygets försäljning ske på offentlig auktion. Kunna redarna ej enas om orten där auktionen skall äga rum eller om villkoren för försäljningen, avgöres tvisten av tre skiljemän enligt bestämmelserna i lagen om skiljemän.

Införing i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret skall, efter utgången av den inskrivningsdag då ärendet om införingen upptogs, anses känd för var och en vars rätt till skepp eller skeppsbygge beror av god tro rörande omständighet som införingen avser.

24 §¹⁵

Redare, som har större del i fartyget än hälften, äger övertaga fartygets förande, om han är behörig därtill. Kan överenskommel-

Har äganderätt till fartyg, som är registrerat i främmande stat, eller till fartyg under byggnad i främmande stat inskrivits i regis-

¹⁴ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁵ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

se ej träffas om lönevillkoren, fastställas dessa av tre skiljemän enligt bestämmelserna i lagen om skiljemän.

Om den som har större del i fartyget än hälften är befälhavare, skall rätten på annan delägares talan skilja honom från befattningen, om giltiga skäl föreligga.

Föreslagen lydelse

ter i den staten i enlighet med dess lag, skall rätten gälla i Sverige med den verkan som inskrivningen medför enligt lagen i den främmande staten.

*Registrerings- och inskrivningsförfarandet*25 §¹⁶

Registerärenden äro ärenden om

1. registrering eller avregistrering av skepp eller skeppsbygge;
2. inskrivning av förvärv av skepp eller skeppsbygge;
3. inteckning i skepp eller skeppsbygge;
4. inskrivning av förbehåll om skeppsnamn;
5. annan införing i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret, som sker på grund av föreskrift i lag eller annan författning.

Registerärende upptages på inskrivningsdag. Sådan hålles till klockan tolv varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag, som ej utgör helgdag. Lika med helgdag anses midsommarafton och julafton. Anmälan eller ansökan, som inkommer efter angivna klockslag, anses gjord påföljande inskrivningsdag.

Om behandlingen av registerärende gälla bestämmelserna om tvistemål i tillämpliga delar i den mån ej annat följer av denna lag. Konungen meddelar närmare föreskrifter om registrerings- och inskrivningsförfarandet.

26 §¹⁷

Hos registermyndigheten föres dagbok över registerärenden. Handlingar i sådana ärenden sammanförs i akter.

Har sökanden eller annan läm-

¹⁶ Förutvarande 25 § upphävd genom 1922: 271.

¹⁷ Förutvarande 26 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

nat uppgift eller avgivit förklaring av betydelse för ärendets prövning eller har särskild utredning verkställt i ärendet, skall anteckning därom göras i dagboken eller akten. I dagboken eller akten skola även upptagas kallelser, förelägganden och andra beslut, som ej skola införas i registret.

Vite, som registermyndigheten förelägger med stöd av denna lag, får bestämmas till högre belopp än som annars gäller. Vite utdömes av myndigheten.

27 §¹⁸

Beslut, som innebär att anmälan eller ansökan i registerärende bifalles, avslås eller förklaras förfallen eller att ärendet uppskjutes, skall införas i registret. Innebär beslutet att anmälan eller ansökan ej bifalles, skola skälen för beslutet antecknas i dagboken eller akten.

Beslut, som skall införas i registret, meddelas genom sådan införing och skall anses ha det innehåll som framgår av registret.

28 §¹⁹

Har beslut i registerärende gått emot sökanden eller annan som hörts i ärendet, skall denne genast underrättas om beslutet. Om beslut, varigenom förvärv inskrivits, skall den som dessförinnan senast var inskriven som ägare alltid underrättas.

I underrättelse enligt första stycket skola angivas de skäl för beslutet som antecknats i dagboken eller akten och vad den som vill fullfölja talan mot beslutet har att iakttaga.

29 §²⁰

Talan mot beslut i registerärende föres i hovrätten. Besvärslä-

¹⁸ Förutvarande 27 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁹ Förutvarande 28 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

²⁰ Förutvarande 29 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

gan skall ingivas till registermyndigheten.

Besvärstiden är i fråga om slutligt beslut fyra veckor från den inskrivningsdag till vilken beslutet är att hänföra.

Besvär över beslut, som införts i registret, skola antecknas där. När slutligt beslut med anledning av besvären vunnit laga kraft, skall anteckning göras om beslutets innehåll.

30 §²¹

Anmälan eller ansökan i registerärendet skall göras skriftligen, om icke fångeshandling eller annan tjänlig handling företes.

Fullgöres ej inom föreskriven tid skyldighet att anmäla skepp för registrering eller att anmäla skepp eller skeppsbygge för avregistrering eller att söka inskrivning av förvärv av sådan egendom, skall registermyndigheten förelägga den försumlige att fullgöra skyldigheten. I föreläggande får vite utsättas. Föreligger i fråga om registrerat skepp eller skeppsbygge sådant förhållande att avregistrering skall ske enligt 16 §, får registermyndigheten självant vidtaga åtgärder för avregistrering.

Är bifall till ansökan om inskrivning av förvärv beroende av att föregående ägare gör registreringsanmälan eller inskrivningsansökan, får förvärvaren fullgöra det på den föregående ägarens vägnar. Denne är skyldig att tillhandahålla de för ändamålet behövliga handlingar som han innehar.

31 §²²

Finnes anmälan eller ansökan i registerärendet ej omedelbart böra avslås enligt denna lag, får ärendet uppskjutas till viss senare inskrivningsdag, om det är nödvändigt för utredningen.

Uppskjutes ärendet, får sökan-

²¹ Förutvarande 30 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

²² Förutvarande 31 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

den föreläggas att förebringa den utredning som fordras eller att infinna sig personligen eller genom ombud hos registermyndigheten. Även annan än sökanden får höras och kan föreläggas sådan inställelse. I föreläggande får vite utsättas. Efterkommer sökanden ej föreläggande, kan hans anmälan eller ansökan förklaras förfallen. Erinran om detta skall intagas i föreläggandet.

Registerärende får vidare uppskjutas till senare inskrivningsdag, om ärendet med hänsyn till beskaffenhet eller omfattning ej lämpligen kan företagas till omedelbar prövning. Ärende som uppskjutits på sådan grund skall uppskjutas till prövning senast andra inskrivningsdagen efter den inskrivningsdag då ansökningen gjordes.

32 §²³

Förekommer anledning antaga, att förvärv som åberopas i registerärende är ogiltigt eller på annan grund icke kan göras gällande eller att åtgärd som anmälan eller ansökan avser eljest skulle kränka någons rätt, skall den vars rätt beröres givas tillfälle att yttra sig. Detsamma gäller, om ovisshet råder i fråga om förvärvsvillkor.

Grundas förvärv, som åberopas i registerärende, på testamente, dom eller förrättning, som ännu icke vunnit laga kraft eller pågår rättegång om hävning eller återgång av förvärv av den egendom ärendet angår eller om bättre rätt till denna, skall ärendet uppskjutas till dess saken slutligt avgjorts.

Är i annat fall sökandens rätt tvistig, kan han föreläggas att inom viss tid väcka talan vid domstol. Efterkommes icke föreläggandet, kan hans anmälan eller ansökan förklaras förfallen. Erinran om detta skall intagas i föreläggandet.

²³ Förutvarande 32 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §²⁴

Anmälan av skepp eller skeppsbygge för registrering eller ansökan om inskrivning av förvärv av sådan egendom skall avslås, om

1. bestämmelsen i 30 § första stycket ej iakttagits;

2. egendomen ej kan registreras enligt 11 §;

3. sökanden ej styrker sitt förvärv;

4. vad angår registrerat skepp eller skeppsbygge, fångesmannens rätt ej är inskriven och sökandens förvärv icke grundas på exekutiv försäljning;

5. åberopad överlåtelse står i strid med en mot överlåtaren på grund av förvärvsvillkor gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och överlåtarens åtkomst icke var inskriven när överlåtelsen ägde rum eller, om så var fallet, villkoret är infört i registret eller införes däri samma inskrivningsdag som ansökningen göres;

6. egendomen av överlåtaren tidigare överlåtits till annan och överlåtarens åtkomst ej var inskriven när sökandens förvärv ägde rum eller, om så var fallet, inskrivning samma inskrivningsdag sökes för det tidigare förvärvet;

7. före utgången av den inskrivningsdag då ansökningen göres egendomen blivit föremål för kvarstad eller skingringsförbud till säkerhet för anspråk mot överlåtaren eller denne försatts i konkurs;

8. egendomen sålts exekutivt till annan än sökanden; eller

9. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller icke kan göras gällande.

34 §²⁵

Ansökan enligt 14 § att inskrivning av villkorlig äganderätt skall avföras ur registret skall avslås, om

²⁴ Förutvarande 33 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

²⁵ Förutvarande 34 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

bestämmelsen i 30 § första stycket ej iakttagits eller det ej visas att förvärvaren förlorat sin rätt.

Anmälan av skepp eller skeppsbygge för avregistrering eller ansökan att skeppsnamn skall inskrivas i eller avföras ur skeppsregistret skall avslås, om bestämmelsen i 30 § första stycket ej iakttagits eller förutsättningarna för den begärda åtgärden enligt tillämpliga bestämmelser i 15—17 §§ icke föreligga.

35 §²⁶

Har utländskt skepp blivit svenskt, får det införas i skeppsregistret endast om det visas att skeppet ej är infört i motsvarande register i sitt förutvarande hemland eller att det kommer att avföras ur sådant register den dag det registreras här i landet eller eljest med verkan från den dagen.

Var skeppet nybyggt utomlands, skall dessutom visas att rätt till skeppet ej är inskriven i skeppsbyggnadsregister i den främmande staten eller att sådan rätt kommer att avföras den dag skeppet registreras här i landet eller eljest med verkan från den dagen. Vad som nu sagts har motsvarande tillämpning i fråga om införelse i det svenska skeppsbyggnadsregistret av skepp under byggnad, som förvärvats från utlandet.

36 §²⁷

Om skepp eller skeppsbygge skall avregistreras för att registreras utomlands, skall på sökandens begäran beslutas att egendomen skall avföras ur registret den dag den införes i det utländska registret. Avregistreringen får verkan från dagen för den nya registreringen.

²⁶ Förutvarande 35 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

²⁷ Förutvarande 36 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*37 §²⁸

Finnes vid inskrivning av förvärv av skepp eller skeppsbygge eller rätt därtill att förvärvet beror av villkor, som innefattar äganderättsförbehåll eller är att jämställa därmed, skall även villkoret inskrivas.

Finnes vid inskrivningen eller därefter att förvärvet är förenat med annat villkor, som inskränker förvärvarens rätt att överlåta egendomen eller att söka inteckning eller upplåta panträtt däri, eller att hans behörighet i sådant avseende är inskränkt genom annans rätt att nyttja egendomen på grund av testamente, skall detta antecknas i registret.

38 §²⁹

I skepps- eller skeppsbyggnadsregistret skall antecknas, när

1. talan väckts om hävning eller återgång av förvärv av registrerat skepp eller skeppsbygge eller om bättre rätt till sådan egendom eller eljest i fråga, som angår inskrivning;

2. mål som avses under 1 avgjorts genom dom eller slutligt beslut som vunnit laga kraft;

3. ägare av registrerat skepp eller skeppsbygge försatts i konkurs;

4. registrerat skepp eller skeppsbygge eller inskriven rätt till sådan egendom blivit föremål för kvarstad, skingringsförbud eller utmätning eller sålts exekutivt;

5. beslut som avses under 3 eller 4 om konkurs, kvarstad, skingringsförbud eller utmätning upphävts eller återgått eller fråga om exekutiv försäljning av registrerat skepp eller skeppsbygge eller inskriven rätt till sådan egendom eljest förfallit;

6. skepp eller skeppsbygge skall avregistreras enligt någon i 16 § angiven grund men hinder mot avregistreringen möter enligt 17 §;

²⁸ Förutvarande 37 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

²⁹ Förutvarande 38 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7. enligt 36 § beslut meddelats att skepp eller skeppsbygge skall avföras ur registret den dag registrering äger rum utomlands.

Är eljest i lag eller annan författning föreskrivet att visst förhållande skall antecknas i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret, skall det gälla.

Anteckning i skeppsbyggnadsregistret skall överföras till skeppsregistret, om bygget överföres dit såsom skepp. Registeranteckning skall avföras, om den uppenbarligen ej längre kan vara av betydelse.

39 §³⁰

Om införing i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret finnes innehålla uppenbar oriktighet till följd av skrivfel eller annat dylikt förbiseende, skall införingen rättas. Vad som nu sagts har motsvarande tillämpning på uppenbar oriktighet i registret till följd av tekniskt fel. Kan rättelse bli till förfång för ägare eller för innehavare av pantbrev på grund av in-teckning, skall det inbördes för-trädet mellan berörda förvärv be-stämmas efter vad som finnes skä-ligt. Tillfälle att yttra sig skall läm-nas part som beröres, om han är känd, samt myndighet som avses i 351 §.

Beslut om rättelse meddelas ge-nom införing i registret. Skälen för beslutet antecknas i dagboken eller akten. Beslutet skall snarast möj-ligt anmärkas på bevis eller hand-ling, som utfärdats i enlighet med den tidigare införingen. Det ålig-ger den som innehar sådan hand-ling att på anmodan tillhandahålla denna. I föreläggande att fullgöra sådan skyldighet får vite utsättas.

Talan mot beslut enligt denna paragraf får föras även av myn-dighet som avses i 351 §.

³⁰ Förutvarande 39 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

TREDJE KAPITLET

Om partrederi³¹40 §³²

Partrederi föreligger, om flera överenskommit att under delad ansvarighet gemensamt driva sjöfart med eget fartyg. Anmälan om partrederiavtal kan göras hos registermyndigheten, som har att ofördröjligen kungöra anmälningen. Närmare föreskrifter om anmälnings- och kungörelseförfarandet meddelas av Konungen.

För de förpliktelser som uppkomma för partrederiet sedan rederiavtalet anmälts till registermyndigheten svarar varje redare endast i förhållande till sin andel i fartyget i den mån han ej åtagit sig större ansvarighet. För dessförinnan uppkomna rederiförpliktelser svara redarna solidariskt.

I fråga om redarnas inbördes rättigheter och skyldigheter tillämpas bestämmelserna i 41—57 §§ i den mån annat ej avtalats.

41 §³³

För partrederi kan väljas en huvudredare. Till huvudredare får utses här i landet bosatt svensk, dansk, finsk eller norsk medborgare eller svensk juridisk person.

42 §³⁴

Huvudredaren är behörig att på samtliga redares vägnar företaga de rättshandlingar rederirörelsen vanligen medför, att väcka och utföra talan i sak som rör rederiet samt att i övrigt företräda redarna inför domstol eller annan myndighet i sådan sak. Utan särskilt bemyndigande får huvudredaren ej överlåta fartyget eller upplåta panträtt däri eller bortfrakta fartyget för längre tid än ett år.

³¹ Förutvarande rubrik till 3 kap. upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

³² Förutvarande 40 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

³³ Förutvarande 41 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

³⁴ Förutvarande 42 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Är huvudredare ej vald, kan vilken som helst av redarna sökas att svara även för de övriga i sak som rör rederiet.

43 §³⁵

Huvudredaren skall på lämpligt sätt hålla redarna underrättade om rederiets verksamhet. Han skall rådföra sig med dem i alla viktiga angelägenheter.

44 §³⁶

Beslut i partrederiets angelägenheter fattas vid allmänt sammanträde, till vilket var och en av redarna kallats minst en vecka i förväg genom rekommenderat brev eller telegram eller telexmeddelande under sin senast kända adress. Kallelsen skall innehålla upplysning om vad som skall behandlas på sammanträdet.

Allmänt sammanträde fordras icke för beslut, som samtliga redare biträda eller som är så brådskande att det ej kan anstå till dess sådant sammanträde kan hållas.

45 §³⁷

På redares begäran skall protokoll föras över vad som förekommer av vikt vid allmänt sammanträde. Redare, som uteblivit från allmänt sammanträde eller eljest ej deltagit i beslut, skall underrättas om vad som beslutats.

46 §³⁸

Vid omröstning räknas varje redares röstetal efter hans andel i fartyget. Om annat icke följer av tredje stycket, gäller som beslut den mening som fått det högsta röstetalet. Vid lika röstetal gäller den mening huvudredaren biträder. Val av huvudredare skall dock avgöras genom lottning, om flera fått lika röstetal.

³⁵ Förutvarande 43 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

³⁶ Förutvarande 44 § upphävd genom 1922: 271.

³⁷ Förutvarande 45 § upphävd genom 1922: 271.

³⁸ Förutvarande 46 § upphävd genom 1922: 271.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Beslut vid allmänt sammanträde är bindande för redare, som uteblivit från sammanträdet.

Beslut, som fattats i annan ordning än vid allmänt sammanträde eller som innebär att rederiet skall upplösas, gäller endast om det biträdes av redare, som tillsammans äga mer än hälften i fartyget. Beslut, som strider mot rederiavtalet eller eljest mot rederiets ändamål och ej avser rederiets upplösning, gäller endast om samtliga redare äro ense.

47 §

Huvudredaren kan när som helst skiljas från sitt uppdrag genom beslut enligt 44 och 46 §§. Huvudredare, som själv äger minst hälften i fartyget, kan på medredares talan av domstol skiljas från uppdraget, om giltig anledning föreligger.

48 §³⁹

Huvudredaren svarar för att rederiets bokföring fullgöres enligt lag och annan författning. Han skall redovisa inför redarna för sin förvaltning av rederiets angelägenheter. Redovisning skall avse kalenderår och avgivas inom två månader efter årets utgång.

Redovisning skall avgivas skriftligen till varje redare. För granskning av redovisning har redare rätt att taga del av rederiets räkenskapshandlingar.

Vill redare klandra redovisning, skall han väcka talan vid domstol inom sex månader från det han fick del av den. Redare, som försummar det, har förlorat sin rätt till klander, om icke huvudredaren förfarit svikligt.

49 §⁴⁰

Till utgifterna för rederiets verksamhet skall varje redare bidraga i förhållande till sin andel i farty-

³⁹ Förutvarande 48 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

⁴⁰ Förutvarande 49 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

get. Underlåter redare att på anfordran betala sitt bidrag till beslutad utgift och lägger huvudredaren eller annan redare ut beloppet, skall den försumlige betala årlig ränta på det förskottade beloppet efter det av riksbanken tillämpade diskontot ökat med fyra procent, dock lägst sex procent.

50 §⁴¹

Vinst och förlust av rederiets verksamhet fördelas mellan redarna i förhållande till deras andelar. Överskott, som icke behöves för rederiets utgifter, skall utdelas.

Den som enligt 49 § förskotterat bidrag för annan har rätt att i avräkning på sin fordran lyfta utdelning, som belöper på dennes andel.

51 §⁴²

Övergår andel i fartyget till annan, skall förvärvaren eller hans fångesman ofördröjligen underrätta huvudredaren och övriga redare härom.

Har redare blivit medborgare i främmande stat, skall han ofördröjligen underrätta huvudredaren och övriga redare härom.

52 §⁴³

Redare har rätt att lösa till sig andel i fartyget, som på annat sätt än genom förvärv vid exekutiv försäljning eller offentlig auktion övergått till annan än medredare. Lösningsrätt gäller dock icke mot medredares make, avkomling eller avkomlings make. Redare som vill utöva lösningsrätt skall meddela förvärvaren det inom en månad från det han underrättats om förvärvet. Försummas det, är lösningsrätten förfallen.

Göra flera redare lösningsrätt

⁴¹ Förutvarande 50 § upphävd genom 1936: 276 (jfr 1938: 469).

⁴² Förutvarande 51 § upphävd genom 1936: 276 (jfr 1938: 469).

⁴³ Förutvarande 52 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

gällande, skall den utövas i förhållande till deras andelar.

Lösen skall givas för den övergångna andelens fulla värde. Tvist om löseskillingens storlek avgöres enligt lagen (1929: 145) om skiljemän.

53 §⁴⁴

Redare, vars andel i fartyget övergått till annan, blir icke fri från ansvarighet gentemot övriga redare för de förpliktelser han hade vid övergången. Ej heller blir han fri från ansvarighet mot dem för därefter uppkommande rederiförpliktelser förrän huvudredaren eller samtliga redare underrättats om förvärvet.

Andelens förvärvare inträder i förhållande till övriga redare genast i en redares alla rättigheter och skyldigheter. Han är på samma sätt som sin fångesman bunden av de beslut och åtgärder som träffats före övergången. De övriga redarna kunna från hans utdelning avräkna sådan fordran på bidrag till rederiets verksamhet som gäller mot fångesmannen.

Den nye redaren svarar i förhållande till tredje man endast för de rederiförpliktelser som uppkomma efter andelsövergången. Innan inskrivning sökts för förvärvet eller anmälan eljest gjorts om detta svarar även hans fångesman för dylika rederiförpliktelser i förhållande till tredje man, som varken känt till eller bort känna till andelsövergången. Bestämmelserna i 40 § första stycket andra och tredje punkterna ha motsvarande tillämpning.

54 §⁴⁵

Om ej annat följer av 55 §, skall rederiet upplösas sex månader efter det redare hos medredarna begärt det.

⁴⁴ Förutvarande 53 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

⁴⁵ Förutvarande 54 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

På begäran av redare skall rederiet omedelbart upplösas, om

1. fartyget utan redarens åtgärd eller samtycke upphört att vara svenskt och lösningsrätt icke kan utövas enligt 52 §;

2. huvudredaren skilts från sitt uppdrag genom domstols förordnande;

3. medredare är ur stånd att fullgöra sina förpliktelser såsom redare; eller

4. rederiet förvaltas på sådant sätt att redarens rätt kränkes.

55 §⁴⁶

Redare har rätt att lösa ut medredare, som enligt 54 § första stycket begärt att rederiet skall upplösas eller till vilken upplösningsgrund enligt 54 § andra stycket hänför sig. Den som vill utöva utlösningssrätt skall meddela medredaren det inom en månad från det han fick del av dennes begäran om upplösning enligt 54 § första stycket eller kännedom om att upplösningsgrund enligt samma paragraf andra stycket inträtt. Försummas det, är utlösningssrätten förfallen.

Bestämmelserna i 52 § andra och tredje styckena ha motsvarande tillämpning.

56 §⁴⁷

Vid upplösning av partrederi skall fartyget säljas.

Enas ej redarna om försäljningsorten, bestämmes den av god man, som utses enligt lagen (1904: 48 s. 1) om samäganderätt. Enas de ej om sättet för försäljningen, skall denna ske på offentlig auktion. Därvid har lagen om samäganderätt tillämpning, om försäljningen skall äga rum i Sverige.

När lagen om samäganderätt tillämpas enligt andra stycket, skall tingsrätten i fartygets hemort vara laga domstol.

⁴⁶ Förutvarande 55 § upphävd genom 1936: 276 (jfr 1938: 469).

⁴⁷ Förutvarande 56 § upphävd genom 1936: 276 (jfr 1938: 469).

⁴⁸ Förutvarande 57 § upphävd genom 1936: 276 (jfr 1938: 469).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*57 §⁴⁸

Den som har större andel i fartyget än hälften har rätt att inträda som fartygets befälhavare, om han är behörig därtill. Tvist om lönevillkoren skall avgöras enligt lagen (1929: 145) om skiljemän.

Om den som har större del i fartyget än hälften är befälhavare, skall rätten på annan delägares talan skilja honom från befattningen, om giltig anledning föreligger.

FJÄRDE KAPITLET**Om fartygs befälhavare**69 §⁴⁹

Om fartyg, som enligt vad skeppshandlingarna utvisa är in-tecknat för fordran, på utländsk ort tages i mät eller belägges med kvarstad för fordran, skall befälhavaren ofördröjligen underrätta kända inteckningshavare om utmätningen eller kvarstaden.

Bevis om inteckningsåtgärd bör fogas vid skeppshandlingarna. Närmare bestämmelser härom meddelas av Konungen.

Om fartyg av utländsk myndighet belägges med kvarstad eller utmätes, skall befälhavaren ofördröjligen underrätta närmaste svenske konsul i den främmande staten och, i fråga om skepp, registermyndigheten. Såvitt möjligt skall därjämte till registermyndigheten snarast översändas den utländska myndighetens bevis om åtgärden.

Första stycket har motsvarande tillämpning, när kvarstaden eller utmätningen häves.

FEMTE KAPITLET**Om befraktning**113 §⁵⁰

Bortfraktaren vare ej pliktig att utlämna godset, innan lastemottagaren guldit de i 112 § omförmälda fordringar ävensom ersättning för överliggetid och annat uppehåll vid lossningen, så ock haveribidrag samt annan fordran, för vilken godset må häfta, eller ock i allmänt förvar eller hos enskild man, som av bortfraktaren godkännes, nedsatt fordringsbeloppet att av bortfraktaren lyftas efter godsets avlämnande.

För ännu icke fastställda haveribidrag må gods ej kvarhållas, om lastemottagaren för dem ställer säkerhet.

Tages inlastat gods i mät, må det ej lossas under andra villkor än befraktaren ägt utbekomma det-samma; varder godset utmätning-svis sålt, gälle vad i 277 § stadgas.

Tages inlastat gods i mät, må det ej lossas under andra villkor än befraktaren ägt utbekomma det-samma.

⁴⁰ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

⁵⁰ Senaste lydelse 1936: 276 (jfr 1938: 469).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

TIONDE KAPITLET

Om redares ansvarighet

233 §⁵¹

Redaren är ansvarig för skada som befälhavaren, medlem av besättningen eller lots orsakar genom fel eller försummelse i tjänsten. Redaren är också ansvarig, om skada vållas av annan, när denne på redarens eller befälhavarens uppdrag utför arbete i fartygets tjänst.

Vad redaren sålunda utgivit har han rätt att söka åter av den som vållat skadan.

Bestämmelser om inskränkning av redares ansvarighet finnas, utom i detta kapitel, i 122 och 171—173 §§ samt i lagen (1936: 277) i anledning av Sveriges tillträde till 1924 års internationella konvention rörande konossement.

235 §⁵²

Är ansvarigheten begränsad, svarar redaren intill ett belopp beräknat efter ettusen francs för ton av fartygets dräktighet, dock minst etthundrafemtiotusen francs. Inträffar skada å person, höjes ansvarighetsgränsen i vad avser sådan skada med tvåtusenettundra francs för ton, dock med minst sexhundratrettiotusen francs.

Ansvarighetsgränsen gäller beträffande fordringar, vilka uppkommit på grund av en och samma händelse.

Med dräktighet avses nettodräktigheten, för maskindrivet fartyg ökad med det maskinrum som vid bestämmandet av nettodräktigheten dragits från bruttodräktigheten. Vad som förstås med franc bestämmes i 348 §.

⁵¹ Förutvarande 233 § upphävd genom 1927: 78.

⁵² Förutvarande 235 § upphävd genom 1927: 78.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

236 §⁵³

Fordringar på grund av skada å person skola i första hand tillgodos- ses med det ansvarighetsbelopp som avses i 235 § första stycket andra punkten. Förslår ej detta, skall återstoden av fordringarna tillsammans med övriga fordringar tillgodoses ur det belopp som av- ses i samma stycke första punkten.

Fördelningen av ansvarighets- belopp skall ske i förhållande till fordringarnas storlek.

Har redaren betalat fordran som avses i denna paragraf, skall han anses träda i fordringsägarens ställe med samma rätt som denne och fordringsbeloppet medtagas vid fördelningen av ansvarighets- beloppet, såvitt fordringen kunnat här i riket göras gällande mot re- daren. Visar redaren att han, oak- tat krav ännu ej skett, framdeles har att betala fordran som avses i denna paragraf, skall jämväl den fordringen medtagas vid fördel- ningen.

237 §⁵⁴

Kvarstad eller annan handräck- ning för fordran, beträffande vil- ken ansvarigheten är begränsad, skall vägras och beviljad sådan åt- gärd skall hävas, om redaren inom riket hos rätten eller överexekutor ställer säkerhet för fulla ansvarig- hetsbeloppet enligt 235 § jämte ett av myndigheten bestämt tillägg för ränta och kostnader i saken. Sä- kerheten må åberopas gentemot alla borgenärer, för vilkas ford- ringar gäller begränsning till sam- ma ansvarighetsbelopp, och skall anses vara ställd till förmån för alla sådana borgenärer.

Har redaren ställt säkerhet för ett mindre belopp än i första styc- ket avses och ställer han därefter hos samma myndighet säkerhet för

⁵³ Förutvarande 236 § upphävd genom 1927: 78.

⁵⁴ Förutvarande 237 § upphävd genom 1927: 78.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

återstoden, skall ock vad i första stycket stadgas äga tillämpning.

Om redaren ställt full säkerhet efter vad i första eller andra stycket sägs, skall på hans yrkande tidigare ställd säkerhet för fordran som avses med den fulla säkerheten frigivas.

Vad i denna paragraf är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, om säkerheten ställts hos vederbörlig myndighet i Danmark, Finland eller Norge.

238 §⁵⁵

Kvarstad eller annan handräckning för fordran, beträffande vilken ansvarigheten är begränsad, skall vägras och beviljad sådan åtgärd hävas, om redaren visar att han, innan åtgärden genomförts, utom riket ställt betryggande och för borgenären tillgänglig säkerhet för fulla ansvarighetsbeloppet enligt 235 § i någon av följande hamnar:

1. den hamn där den händelse inträffat varå fordringen grundas eller, om händelsen ej ägt rum i hamn, den första hamn som fartyget anläpt efter händelsen;

2. landsättningshamnen, om fordringen avser skada å person;

3. lossningshamnen, om fordringen avser skada å last.

Här i fall som avses i första stycket säkerheten ställts i annan ort än där angives, prövar rätten eller överexekutor med hänsyn till omständigheterna, huruvida handräckningsåtgärd, som nu sagts, skall vägras eller hävas.

Vad i första och andra styckena är stadgat gäller även om den utom riket ställda säkerheten icke motsvarar det fulla ansvarighetsbeloppet enligt 235 § men redaren inom riket hos rätten eller överexekutor ställer betryggande säkerhet för återstoden jämte ett av

⁵⁵ Förutvarande 238 § upphävd genom 1927: 78.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

rätten eller överexekutor bestämt tillägg för ränta och kostnader i saken.

Vad i denna paragraf är stadgat om hävande av handräckningsåtgärd skall äga motsvarande tillämpning i fråga om frigivande av säkerhet, som ställts inom riket till befrielse från handräckningsåtgärd.

239 §⁵⁶

Tvist om beräkning av belopp, vartill redares ansvarighet är begränsad enligt 235 §, eller om fördelningen av ansvarighetsbelopp mellan borgenärer må hänskjutas till utredning och avgörande genom dispasch.

I fråga om dispasch enligt första stycket gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i 7 kap. om generaldispasch. Bestämmelse som avser haveridelägare gäller därvid i stället sakägare.

Kostnaden för dispaschen ersättes av redaren, om icke borgenär utan skälig orsak hänskjutit saken till dispasch eller eljest särskilda skäl föranleda annat.

241 §⁵⁷

Vad i detta kapitel är stadgat om begränsning av redares ansvarighet äger tillämpning jämväl i fråga om ansvarighet som åvilar fartygets ägare, som ej är redare, eller den som i egenskap av befraktare eller eljest handhar fartygets drift i redarens ställe.

Detsamma gäller ansvarighet vilken åvilar befälhavare eller medlem av besättningen eller lots eller någon, som är i tjänst hos redaren, ägaren eller den som i egenskap av befraktare eller eljest handhar fartygets drift i redarens ställe, såframt ansvarigheten uppkommit i tjänsten. Sådan ansvarighet må begränsas, oaktat den upp-

⁵⁶ Förutvarande 239 § upphävd genom 1927: 78.

⁵⁷ Förutvarande 241 § upphävd genom 1927: 78.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

kommit på grund av fel eller försummelse.

Det sammanlagda belopp, till vilket redare och övriga i denna paragraf omförmälda personer äga begränsa sin ansvarighet för fordringar, som uppkommit på grund av en och samma händelse, skall ej överstiga det fulla ansvarighetsbeloppet enligt 235 §.

242 §⁵⁸

Vad i detta kapitel är stadgat äger tillämpning, när begränsning av ansvarighet åberopas inför svensk myndighet.

Beträffande ansvarighet som avses i 234 § 1 mom. andra stycket första punkten skall dock frågan, huruvida och till vilket belopp ansvarigheten är begränsad, avgöras efter den lag som gäller för tjänsteavtalet, om tjänsteavtalet regleras av lagen i annan stat, som är ansluten till 1957 års internationella konvention angående begränsningen av ansvarigheten för ägare av fartyg som användas till fart i öppen sjö.

ELFTE KAPITLET

Om sjöpanträtt och skeppshypotek*I Sjöpanträtt**Sjöpanträtt i fartyg*244 §⁵⁹

Sjöpanträtt i fartyg gäller till säkerhet för sådan, till fartyget hänförlig fordran mot redaren som avser

1. lön och annan gottgörelse till befälhavaren eller annan ombordanställd på grund av dennes anställning på fartyget;

2. hamn-, kanal- och annan vattenvägsavgift samt lotsavgift;

3. ersättning med anledning av personskada, som uppkommit i o-

⁵⁸ Förutvarande 242 § upphävd genom 1927: 78.

⁵⁹ Förutvarande 244 § upphävd genom 1927: 78.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

medelbart samband med fartygets drift;

4. ersättning med anledning av sakskada, som uppkommit i omedelbart samband med fartygets drift, förutsatt att fordringen icke kan grundas på avtal;

5. bärgarlön, ersättning för avlägsnande av vrak och bidrag till gemensamt haveri.

Första stycket 3 och 4 gäller ej i fråga om fordran på ersättning för atomskada.

Sjöpanträtt gäller även om fordringen riktar sig mot fartygets ägare, som ej är redare, eller mot den som i egenskap av befraktare eller eljest handhar fartygets drift i redarens ställe.

245 §⁶⁰

Om förmånsrätt, som följer med sjöpanträtt, finnas bestämmelser i förmånsrättslagen (1970: 979).

Fordringar som upptagits i 244 § första stycket under skilda nummer ha inbördes företräde till betalning efter nummerordningen. Dock har fordran under 5 företräde framför fordran under 1—4, som uppkommit tidigare.

Fordringar under samma nummer ha inbördes lika rätt, om ej annat följer av tillämpningen av andra stycket. Fordran under 5 går dock före annan fordran under samma nummer, som uppkommit tidigare.

246 §⁶¹

Utom i fall som avses i 249 § häftar sjöpanträtt vid fartyget med oförändrad förmånsrätt, även om fartyget övergår till ny ägare eller dess registrering ändras.

247 §⁶²

Den som bygger, bygger om eller reparerar fartyg åt annan kan

⁶⁰ Förutvarande 245 § upphävd genom 1927: 78.

⁶¹ Förutvarande 246 § upphävd genom 1927: 78.

⁶² Förutvarande 247 § upphävd genom 1927: 78.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

utöva retentionsrätt däri till säkerhet för sin fordran på köpeskillning eller annat vederlag, så länge han har egendomen i sin besittning. Lagen (1950: 104) om rätt för hantverkare att sälja gods som ej avhämtats har motsvarande tillämpning.

Om förmånsrätt, som följer med retentionsrätt enligt första stycket, finnas bestämmelser i förmånsrättslagen (1970: 979).

248 §⁶³

Sjöpanträtt i fartyg upphör när ett år förflutit från det att fordringen uppkom, om ej före utgången av denna tid kvarstad eller utmätning, som sedermera åtföljes av exekutiv försäljning av fartyget, blivit säkerställd. Preskriptionstiden kan icke förlängas eller avbrytas men skall dock ej löpa medan laga hinder möter mot att fartyget beläggas med kvarstad eller utmätes för borgenärens fordran.

249 §⁶⁴

Säljes fartyg exekutivt i Sverige, upphör sjöpanträtt och retentionsrätt i fartyget sedan köpeskillningen erlagts, förutsatt att försäljningen blir bestående.

Borgenärerna ha rätt till betalning ur köpeskillningen i den ordning som gäller för utmätt egendom. Fordran, som är förenad med sjöpanträtt, får därvid bevakas till fullt belopp utan hinder av bestämmelserna i 10 kap. om begränsning av redares ansvarighet men ger ej utdelning över det belopp som högst skall utgå enligt nämnda bestämmelser.

Exekutiv försäljning av fartyg i främmande stat skall erkännas med den verkan som angives i första stycket, om fartyget fanns inom den statens jurisdiktionsom-

⁶³ Förutvarande 248 § upphävd genom 1927: 78.

⁶⁴ Förutvarande 249 § upphävd genom 1927: 78.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

råde samt försäljningen verkställts i enlighet med den statens lag och i överensstämmelse med bestämmelserna i 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek.

250 §⁶⁵

Bestämmelserna om sjöpanträtt i fartyg ha motsvarande tillämpning på fartyg under byggnad från det att bygget sjösättes.

*Sjöpanträtt i last*251 §⁶⁶

Sjöpanträtt i inlastat gods gäller till säkerhet för

1. fordran på bürgerlön och på bidrag till gemensamt haveri eller annan kostnad, som skall fördelas enligt samma grund (136 och 216 §§);

2. fordran på grund av att bortfraktaren eller befälhavaren med stöd av behörighet enligt denna lag slutit avtal eller vidtagit annan åtgärd för lastens behov samt lastägares fordran för gods som sålts för annan lastägares räkning;

3. bortfraktarens fordringar på grund av fraktavtalet i den mån de kunna göras gällande mot den som kräver att godset lämnas ut.

252 §⁶⁷

Om förmånsrätt, som följer med sjöpanträtt, finnas bestämmelser i förmånsrättslagen (1970: 979).

Fordringar som upptagits i 251 § under skilda nummer ha inbördes företräde till betalning efter nummerordningen. Fordringar under samma nummer ha inbördes lika rätt. Fordran under 1 eller 2 går dock före fordran under samma nummer, som härrör av annan händelse och som uppkommit tidigare.

⁶⁵ Förutvarande 250 § upphävd genom 1927: 78.

⁶⁶ Förutvarande 251 § upphävd genom 1927: 78.

⁶⁷ Förutvarande 252 § upphävd genom 1927: 78.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

253 §⁶⁸

Utlämnas gods, som häftar för fordran, eller säljes gods för fartygets eller lastens behov, upphör sjöpanträtt i godset.

Säljes gods exekutivt, upphör sjöpanträtt däri sedan köpeskillingen erlagts, förutsatt att försäljningen blir bestående.

Den som utan borgenärens tillstånd lämnat ut gods, som enligt vad han insett eller bort inse häftade för fordran, svarar för vad som till följd därav ej kan utgå ur godset. Sådan ansvarighet har även mottagaren för fordran, för vilken han eljest icke skolat svara personligen, om han hade kännedom om fordringen när godset lämnades ut.

254 §⁶⁹

1 mom. Föreligger ansvarighet för redare enligt denna eller allmän lag, är ansvarigheten begränsad vad angår

1. ersättning för skada å person, som befinner sig ombord på fartyget för att medfölja detta, och för skada å egendom ombord;

2. ersättning för skada å person eller egendom, om skadan orsakats av någon som befinner sig ombord på fartyget;

3. ersättning för skada å person eller egendom, om skadan orsakats av omständighet som hänförs sig till navigeringen eller handhavandet av fartyget eller till lastningen, befordringen eller lossningen av lasten eller till inskeppningen, befordringen eller landsättningen av passagerarna;

4. ersättning för skada å hamnanläggning, bassäng eller segelbar vattenväg; samt

5. ersättning på grund av föreskriven skyldighet att avlägsna sjunket, strandat eller övergivet fartyg eller egendom ombord på sådant fartyg.

Sjöpanträtt i inlastat gods upphör när ett år förflutit från det att fordringen uppkom, om ej före utgången av denna tid antingen talan väckts i laga ordning eller kvarstad eller utmätning, som sedermera åtföljes av exekutiv försäljning av godset, blivit säkerställd. Preskriptionstiden skall ej löpa medan laga hinder möter mot att godset belägges med kvarstad eller utmätes för borgenärens fordran.

Har fordran kommit under dispasschörs behandling, anses talan om fordringen väckt.

⁶⁸ Förutvarande 253 § upphävd genom 1927:78.

⁶⁹ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

Begränsningen gäller dock ej ansvarighet på grund av skada som åsamkats befälhavaren eller medlem av besättningen eller lots eller någon person i redarens tjänst, som befinner sig ombord eller vilkens åligganden stå i samband med fartygets tjänst. Den avser ej heller ansvarighet på grund av fel eller försummelse av redaren själv, med mindre denne begått felet eller försummelsen i egenskap av fartygets befälhavare eller medlem av dess besättning.

Begränsningen gäller icke ränta och kostnader i saken.

2 mom. Har redaren motfordran mot borgenären och grunda sig fordran och motfordran på en och samma händelse, skall begränsningen avse allenast det belopp varmed fordringen överstiger motfordringen.

Föreslagen lydelse

Gemensamma bestämmelser

255 §⁷⁰

1 mom. Är ansvarigheten begränsad, svarar redaren intill ett belopp beräknat efter ettusen francs för ton av fartygets dräktighet, dock minst etthundrafemtiotusen francs.

Inträffar skada å person, höjes ansvarighetsgränsen i vad avser sådan skada med tvåtusenettundrara francs för ton, dock med minst sexhundrafemtiotusen francs.

2 mom. Med franc förstås en enhet innehållande sextiofem och ett halvt milligram guld av niohundra tusendelars finhet. Omräkning till svenskt mynt skall ske efter kursen den dag då redaren ställer säkerhet för sin ansvarighet eller, om säkerhet icke ställes, då betalning sker.

Med dräktighet avses nettodräktigheten, för maskindrivet fartyg ökad med det maskinrum som vid

Har borgenär sjöpanträtt i flera panter, häftar varje pant för fordringens hela belopp.

Får borgenär betalt ur en pant för större del av sin fordran än som belöper på den panten efter det inbördes förhållandet mellan panternas värden vid tiden för panträttens uppkomst, inträder pantägaren för överskottet i den rätt borgenären hade till övriga panter. I pantägarens ställe och med företräde framför honom inträder borgenär, för vars fordran panten häftade särskilt, i den mån panten på grund av den andre borgenärens krav ej förslår till betalning av hans fordran.

⁷⁰ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

bestämmandet av nettodräktigheten dragits från bruttodräktigheten.

Föreslagen lydelse

256 §⁷¹

Den ansvarighetsgräns, varom stadgats i 255 §, gäller beträffande fordringar, vilka uppkommit på grund av en och samma händelse.

Fordringar på grund av skada å person skola i första hand tillgodoses med det ansvarighetsbelopp som avses i 255 § 1 mom. andra stycket. Förslår ej detta, skall återstoden av fordringarna tillsammans med övriga fordringar tillgodoses ur det belopp som avses i nämnda mom. första stycket.

Fördelningen av ansvarighetsbelopp skall ske i förhållande till fordringarnas storlek.

Har redaren betalat fordran som avses i denna paragraf, skall han anses träda i fordringsägarens ställe med samma rätt som denne och fordringsbeloppet medtagas vid fördelningen av ansvarighetsbeloppet, såvitt fordringen kunnat här i riket göras gällande mot redaren. Visar redaren att han, oaktat krav ännu ej skett, framdeles har att betala fordran som avses i denna paragraf, skall jämväl den fordringen medtagas vid fördelningen.

Sjöpanträtt består, även om fordringen överlåtes eller tages i anspråk genom utmätning eller införsel eller på annat sätt övergår till annan.

257 §⁷²

Kvarstad eller annan handräckning för fordran, beträffande vilken ansvarigheten är begränsad, skall vägras och beviljad sådan åtgärd skall hävas, om redaren inom riket hos rätten eller överexekutor ställer säkerhet för fulla ansvarighetsbeloppet enligt 255 § jämte ett av myndigheten bestämt tillägg för ränta och kostnader i saken. Säkerheten må återopas

Sjöpanträtt omfattar ej ersättning, som på grund av försäkring eller eljest utgår för skada på fartyg eller last.

Rätt till betalning, som följer med retentionsrätt enligt 247 §, kan göras gällande i ersättning, som på grund av försäkring eller eljest utgår för skada på fartyg eller fartygsbygge, som är föremål för retentionsrätten.

⁷¹ Senaste lydelse 1964: 85.

⁷² Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

gentemot alla borgenärer, för vilkas fordringar gäller begränsning till samma ansvarighetsbelopp, och skall anses vara ställd till förmån för alla sådana borgenärer.

Har redaren ställt säkerhet för ett mindre belopp än i första stycket avses och ställer han därefter hos samma myndighet säkerhet för återstoden, skall ock vad i första stycket stadgas äga tillämpning.

Om redaren ställt full säkerhet efter vad i första eller andra stycket sägs, skall på hans yrkande tidigare ställd säkerhet för fordran som avses med den fulla säkerheten frigivas.

Vad i denna paragraf är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, om säkerheten ställts hos vederbörlig myndighet i Danmark, Finland eller Norge.

*Föreslagen lydelse*258 §⁷³

Kvarstad eller annan handräckning för fordan, beträffande vilken ansvarigheten är begränsad, skall vägras och beviljad sådan åtgärd hävas, om redaren visar, att han, innan åtgärden genomförts, utom riket ställt betryggande och för borgenären tillgänglig säkerhet för fulla ansvarighetsbeloppet enligt 255 § i någon av följande hamnar:

1. den hamn där den händelse inträffat varå fordringen grundas eller, om händelsen ej ägt rum i hamn, den första hamn som fartyget anläpt efter händelsen;

2. landsättningshamnen, om fordringen avser skada å person;

3. lossningshamnen, om fordringen avser skada å last.

Har i fall som avses i första stycket säkerheten ställts i annan ort än där angives, prövar rätten eller överexekutor med hänsyn till

Talan om betalning ur fartyg eller last för fordran, som är för-
enad med sjöpanträtt, får väckas
mot pantägaren eller befälhavaren.
Såvitt gäller last kan sådan talan
dock ej väckas mot befälhavaren
av fartygets ägare eller redare eller
den som i egenskap av befrak-
tare eller eljest handhar fartygets
drift i redarens ställe.

⁷³ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

omständigheterna, huruvida handräckningsåtgärd, som nu sagts, skall vägras eller hävas.

Vad i första och andra styckena är stadgat gäller även, om den utom riket ställda säkerheten icke motsvarar det fulla ansvarighetsbeloppet enligt 255 § men redaren inom riket hos rätten eller överexekutor ställer betryggande säkerhet för återstoden jämte ett av rätten eller överexekutor bestämt tillägg för ränta och kostnader i saken.

Vad i denna paragraf är stadgat om hävande av handräckningsåtgärd skall äga motsvarande tillämpning i fråga om frigivande av säkerhet, som ställts inom riket till befrielse från handräckningsåtgärd.

Föreslagen lydelse

259 §⁷⁴

Twist om beräkning av belopp, vartill redares ansvarighet är begränsad enligt 255 §, eller om fördelningen av ansvarighetsbelopp mellan borgenärer må hänskjutas till utredning och avgörande av dispaschör i fartygets hemort eller där dispasch för den orten vanligen upprättas. Har fartyget ej hemort här i riket, uppgöres dispaschen av dispaschören i Stockholm. Om ärende angående gemensamt haveri med anledning av den händelse, varå ansvarigheten grundas, är anhängigt eller väntas bli anhängiggjort hos viss dispaschör i riket, skall dock ankomma på denne att uppgöra jämväl dispasch som här avses.

Redaren skall hos dispaschören uppgiva namn och adress på kända sakägare.

Dispaschören skall, om det ej är uppenbart att okända sakägare ej finnas, genom kungörelse, som införes i allmänna tidningarna och i tidning inom orten, anmana sak-

När sådan sjöpanträtt eller retentionrätt i fartyg som avses i detta kapitel åberopas inför svensk myndighet, skall svensk lag tillämpas.

Åberopas annan sjöpanträtt, retentionrätt eller liknande rättighet i fartyg, skall den prövas enligt lagen i den stat där fartyget är registrerat. Rättigheten skall dock stå tillbaka för sjöpanträtt eller retentionrätt enligt detta kapitel eller hypotek, som överensstämmer med 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek. Rättigheten får i övrigt ej medföra bättre rätt än den rättighet enligt detta kapitel som den närmast motsvarar.

⁷⁴ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

ägarna att inom viss förelagd tid skriftligen bevaka sin rätt ävensom ingiva de handlingar, vilka de vilja åberopa. Särskilt meddelande skall genom brev tillställas kända sakägare. I övrigt skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat om dispasch vid gemensamt haveri.

Kostnaden för dispasch, som avses i denna paragraf, är redaren skyldig att ersätta, såframt ej borgenär utan skälig orsak hänskjutit saken till dispaschör eller eljest särskilda skäl föranleda annat.

*Föreslagen lydelse*260 §⁷⁵

Har redaren utbetalt vad som åligger honom att utgiva enligt ovan givna bestämmelser om begränsning av ansvarigheten och visar sig sedan annan borgenär hava ägt rätt till betalning av ansvarighetsbeloppet, har redaren dock icke någon ytterligare betalningsskyldighet, därest redaren, då betalningen erlades eller, om den skedde enligt lagakraftvunnen dom eller dispasch, denna meddelades, icke ägde och ej heller genom vederbörlig undersökning kunnat få kunskap om den andres fordran.

Borgenär, som sålunda uppburit vad som rätteligen bort tillkomma annan, svarar därmed för den andres fordran, såvida han ägde kunskap om fordringen, när han erhöll betalningen.

Bestämmelserna i 259 § ha motsvarande tillämpning på fartyg under byggnad från det att bygget sjösättes. För tiden dessförinnan gäller lagen i den stat där fartyget bygges.

*II Skeppshypotek**Upplåtelse av panträtt på grund av inteckning*261 §⁷⁶

Vad i detta kapitel är stadgat om begränsning av redares ansvarighet äger tillämpning jämväl i fråga om ansvarighet som åvilar fartygets ägare, som ej är redare,

Ägare av registrerat skepp eller skeppsbygge, som vill upplåta panträtt i skeppet eller bygget till säkerhet för fordran, har rätt att i den ordning som angives i detta

⁷⁵ Senaste lydelse 1964: 85.

⁷⁶ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

eller befraktare eller den som i redares ställe handhar fartygets drift.

Detsamma gäller ansvarighet vilken åvilar befälhavare eller medlem av besättningen eller lojs eller någon, som är i tjänst hos redaren, ägaren, befraktaren eller den som i redares ställe handhar fartygets drift, såframt ansvarigheten uppkommit i tjänsten. Sådan ansvarighet må begränsas, oaktat den uppkommit på grund av fel eller försummelse.

Det sammanlagda belopp till vilket redare och övriga i denna paragraf omförmälda personer äga begränsa sin ansvarighet för fordringar, som uppkommit på grund av en och samma händelse, skall ej överstiga det fulla ansvarighetsbeloppet enligt 255 §.

Föreslagen lydelse

kapitel hos registermyndigheten erhålla inskrivning i egendomen av visst belopp (inteckning) i svenskt eller utländskt mynt eller i francs som avses i 348 §. Myndighetens bevis om inskrivningen kallas pantbrev.

Inteckning kan icke beviljas i andel av skepp eller skeppsbygge, ej heller i flera skepp eller byggen gemensamt.

262 §⁷⁷

Vad i detta kapitel är stadgat äger tillämpning, när begränsning av ansvarighet åberopas inför svensk myndighet.

Beträffande ansvarighet som avses i 254 § 1 mom. andra stycket första punkten skall dock frågan huruvida och till vilket belopp ansvarigheten är begränsad, avgöras efter den lag, som gäller för tjänsteavtalet, om tjänsteavtalet regleras av lagen i annan stat, som är ansluten till 1957 års internationella konvention angående begränsningen av ansvarigheten för ägare av fartyg som användas till fart i öppen sjö.

Panträtt stiftas genom att skeppets eller skeppsbyggets ägare, efter att ha sökt inskrivning för sitt förvärv, överlämnar pantbrevet som pant för fordringen.

Bestämmelser om ägarens rätt när pantbrev icke alls eller endast delvis utnyttjats för pantsättning (ägarhypotek) finnas i 270 §.

263 §⁷⁸

Konungen äger förordna, att i stället för bestämmelserna i detta kapitel andra regler skola här i riket tillämpas i fråga om fartyg hemmahörande i annan främmande stat än sådan, som utan förbe-

Panträtt, som upplåtits i skepp eller skeppsbygge, omfattar även ersättning, som på grund av försäkring eller eljest utgår för skada på egendomen.

⁷⁷ Senaste lydelse 1964: 85.

⁷⁸ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

håll anslutit sig till 1957 års internationella konvention angående begränsningen av ansvarigheten för ägare av fartyg som användas till fart i öppen sjö.

*Föreslagen lydelse**Panträttens innebörd*264 §⁷⁹

När myndighet vid utsökning eller i annat fall fördelar medel mellan rättsägare i skepp eller skeppsbygge, har borgenär rätt att för fordran som är förenad med panträtt i egendomen, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt denna eller annan lag, få betalning ur medlen intill pantbrevets belopp. I den mån detta ej förslår, erhåller borgenären betalning ur medlen genom ett tillägg. Detta får ej överstiga femton procent av pantbrevets belopp jämte sex procent årlig ränta på detta belopp från den dag då egendomen utmättes, konkursansökan gjordes eller de medel nedsattes som eljest skola fördelas.

Ha flera pantbrev överlämnats som pant för fordran och ha inteckningarna samma företrädesrätt eller gälla de omedelbart efter varandra, skola bestämmelserna i första stycket om pantbrevets belopp avse pantbrevens sammanlagda belopp.

265 §⁸⁰

Borgenär har rätt att få betalning enligt 264 § även om fordringen preskriberats eller icke blivit anmäld efter kallelse på okända borgenärer.

266 §⁸¹

Försämrans skepp eller skeppsbygge till följd av vanvård eller sjöolycka eller av annan därmed

⁷⁹ Förutvarande 264 § upphävd genom 1964: 85.

⁸⁰ Förutvarande 265 § upphävd genom 1964: 85.

⁸¹ Förutvarande 266 § upphävd genom 1964: 85.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

jämförlig orsak så att panträttens värde väsentligt minskas, får borgenären söka betalning ur egendomen fastän fordringen ej är förfallen till betalning. Detsamma gäller, om skeppet eller bygget skall avregistreras enligt 16 § utom när bygget skall överföras till skeppsregistret såsom skepp.

Om sjöpanträtt och om preskription av fordran i vissa fall

I. Om sjöpanträtt

Om sjöpanträtt i fartyg och frakt

Panträttsupplåtelse i vissa fall

267 §⁸²

Sjöpanträtt i fartyg och frakt tillkommer nedanstående fordringar:

1. Rättsvårdsavgifter, som tillkomma staten, och kostnader i fordringsägarnas gemensamma intresse för att få fartyget sålt, för dess bevarande intill försäljningen och för köpeskillningens fördelning; tonavgifter, fyr- och båkavgifter, hamnavgifter och andra offentliga avgifter och pålagor av samma slag; kostnader för lotsning och för bevakning och bevarande av fartyget, sedan det inkommit i sista hamn;

2. fordran å hyra och annan gottgörelse, som tillkommer å fartyget anställd person på grund av tjänsteavtal med redaren eller befälhavaren;

3. bärgarlön och fordran å bidrag till gäldande av gemensamt haveri;

4. ersättning för sammanstötning eller annan sjöolycka; ersättning för skada å hamn-, dock- och vattenvägsanläggningar; ersättning för skada å passagerare, befälhavare eller till besättning hörande person; ersättning på grund av att last eller resgoods bortkommit eller skadats;

Av Kungl. Maj:t föreslagen lydelse

Frångår skepp eller skeppsbygge innehavaren efter klander, är upplåtelse av panträtt som skett efter det att egendomen kom ur rätte ägarens hand utan verkan, om ej annat följer av 268 §. Vad som nu sagts har motsvarande tillämpning, om förvärv av skepp eller skeppsbygge återgår såsom ogiltigt.

Av utskottet föreslagen lydelse

Frångår skepp — — — =
Kungl. Maj:ts förslag — — — av
269 §. Vad som — — — =
Kungl. Maj:ts förslag — — —
såsom ogiltigt.

⁸² Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

5. fordran, som grundar sig därpå, att befälhavaren i denna sin egenskap utom fartygets hemort slutit avtal eller träffat annan åtgärd med hänsyn till vad för fartygets bevarande eller resans fortsättande kräves, även om befälhavaren var redare och evad fordringen tillkommer honom, dem som lämnat förnödenheter, verkställt reparationsarbete eller försträckt penningar, andra, med vilka avtal slutits, eller lastägare, vars gods blivit under resa sålt för fartygets behov; och

6. fordran, som grundar sig därpå att i konossement lämnats oriktiga eller ofullständiga uppgifter.

Föreslagen lydelse

268 §⁸³

Sjöpanträtt i fartyget omfattar jämväl fartygets tillbehör och redarens fordran å ersättning eller haveribidrag i anledning av skador, som uppkommit å fartyget efter resans början och icke blivit avhjälpda. Under fartygets tillbehör innefattas icke proviant eller bränsle, ej heller å maskindrivet fartyg kol eller andra för maskinens drift avsedda ämnen.

Sjöpanträtt i frakt, däri inberäknat passagerareavgifter, avser brutofrakten för den resa, under vilken fordringen uppkommit, samt fordran å ersättning eller haveribidrag för förlust av sådan frakt, dock att sjöpanträtt för fordran på grund av tjänsteavtal omfattar samtliga fraktbelopp för alla resor under den tid, samma tjänsteavtal gäller.

Sjöpanträtten omfattar tillika redarens fordran å ersättning för bärgning som utförts under resan, med avdrag för vad därav må tillkomma befälhavare eller besättning. Sjöpanträtten omfattar icke ersättning, som utgår till redaren på grund av tagen försäkring.

Upplåtes panträtt i skepp eller skeppsbygge i strid med en mot upplåtaren på grund av förvärvsvillkor gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen, är upplåtelsen utan verkan, om ej annat följer av 269 §.

⁸³ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

269 §⁸⁴

Borgenär, som för sin fordran har sjöpanträtt i fartyg eller frakt, njute betalning ur panten med förmånsrätt enligt 4 § första stycket 1 förmånsrättslagen (1970: 979).

Hava i 267 § avsedda fordringar uppstått under samma resa, äge de rätt till betalning i den numerordning, i vilken de i samma § äro nämnda. Fordringar, som äro upptagna under samma nummer, skola sig emellan njuta lika rätt, var i förhållande till fordringens belopp; dock vad angår de under 3 och 5 nämnda fordringar endast såvida de härröra av samma händelse, eljest skall den yngre äga företräde till betalning framför den äldre.

Fordringar, som uppstått under en senare resa, skola äga företräde framför dem, som härleda sig från en tidigare, dock att beträffande de i 267 § 6 nämnda fordringar vad sålunda stadgas skall gälla allenast sådana inbördes och att, där ett och samma tjänsteavtal avser flera resor, fordringar på grund av detsamma skola, ändå att de uppstått under en tidigare resa, njuta lika rätt med fordringar från den sista resan.

Har panträtt upplåtits i skepp eller skeppsbygge av någon som icke var rätt ägare, skall upplåtelsen dock gälla, om upplåtarens åtkomst var eller därefter, på ansökan före upplåtelsen, blev inskriven och om borgenären vid upplåtelsen eller, när fordringen därefter överlåtits till annan, denne vid sitt förvärv varken insett eller bort inse att upplåtaren ej var rätt ägare. Vad som nu sagts har motsvarande tillämpning i fråga om panträttsförvärv genom upplåtelse från någon som var rätt ägare men på grund av förvärvsvillkor saknade rätt att förfoga över egendomen genom upplåtelsen.

Ägarhypotekets innebörd

270 §⁸⁵

Försäljes fartyg efter utmätning eller under konkurs i den ordning, som för försäljning av utmätt fartyg är stadgad, upphøre sjöpanträtten i fartyget, men borgenären äge undfå del i köpeskillingen, som i utsökningslagen sägs.

Har fartyg efter timad skada förklarats icke vara iståndsättligt och därefter blivit genom frivillig avhandling försålt, upphøre sjöpanträtten i fartyget, men borgenären äge i stället enahanda rätt till köpeskillingen.

Om pantbrev ej överlämnats som pant för fordran, är skeppets eller skeppsbyggets ägare berättigad att vid sådan fördelning som avses i 264 §, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt denna eller annan lag, erhålla tilldelning ur medlen med pantbrevets belopp. Har pantbrev överlämnats som pant för fordran men understiger fordringen pantbrevets belopp, är skeppets eller byggets ägare berättigad att ur medlen erhålla skillnaden.

⁸⁴ Senaste lydelse 1970: 983.

⁸⁵ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

Övergår eljest fartyg i annans hand, häfte det fortfarande för de fordringar, som nämnas i 267 §.

Föreslagen lydelse

Intecknings företråde

271 §⁸⁶

Skall egendom, vari sjöpanträtt äger rum, utmättningsvis försäljas, äge panträttshavarna, utan hinder av vad om begränsning av redarens ansvar är stadgat, bevaka sina fordringar till fulla beloppet; njute dock ej utdelning utöver det belopp, som enligt nämnda stadganden skall högst utgå.

Inteckning ger företråde i förhållande till annan teckning efter den tidsföljd i vilken teckningarna sökas. Inteckningar som sökas på samma inskrivningsdag giva lika rätt.

272 §⁸⁷

Sjöpanträtt i frakt, i redarens övriga i 268 § nämnda fordringar och i köpeskillning, varom i 270 § andra stycket sägs, må göras gällande så länge beloppet är oguldet eller innehaves av befälhavaren eller redarens agent.

Har beloppet efter det redaren försatts i konkurs influtit till konkursboet, äge borgenär, för vars fordran det inbetalda beloppet häftade, så långt detsamma förslår erhålla utdelning i konkursen med den förmånsrätt, som skulle hava tillkommit honom, där beloppet utestått oguldet.

Om möjlighet att bestämma företrädet mellan flera teckningar, som sökas på samma inskrivningsdag, på annat sätt än som angivits i 271 § samt om ändring i företrädesordningen genom nedsättning finnas bestämmelser i 286 och 288 §§.

273 §⁸⁸

Har redaren uppburit belopp, varom i 272 § sägs, och gällde däri sjöpanträtt för fordran, för vilken han häftade allenast med fartyget och frakten, vare redaren för samma fordrans betalning personligen ansvarig, dock icke utöver det uppburna beloppet.

Vad i 260 § är stadgat skall i sådant fall äga motsvarande tillämpning.

Det företråde som tillkommer teckning i skeppsbygge består vid överföring till skeppsregistret.

⁸⁶ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁸⁷ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁸⁸ Senaste lydelse 1964: 85.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

274 §⁸⁹

Har äganderätten till fartyg genom frivillig avhandling övergått till utländsk man och upphörde i följd därav sjöpanträtt i fartyget för fordran, för vilken förre ägaren häftade allenast med fartyget och frakten, vare denne för fordringens betalning personligen ansvarig, dock icke utöver det värde, fartyget hade vid tiden för överlåtelsen.

Vad i 260 § är stadgat skall i sådant fall äga motsvarande tillämpning.

Om förmånsrätt, som följer med inteckning, finnas bestämmelser i förmånsrättslagen (1970: 979).

Vissa bestämmelser om intecknings och pantbrevs giltighet

275 §⁹⁰

Vad i detta kap. stadgas angående sjöpanträtt i fartyg och frakt skall äga tillämpning jämväl vid underbortfraktning av ett fartyg samt då annan än fartygets ägare nyttjar det till sjöfart för egen räkning, med mindre förfogandet över fartyget berövats ägaren genom en rättsstridig handling och fordringsägaren icke är i god tro.

Skall skepp avregistreras såsom förolyckat, upphugget eller eljest förstört eller såsom försvunnet eller övergivet till sjöss, förfaller inteckning i skeppet när tio år förflutit från den dag anteckning gjordes enligt 38 § första stycket 6. Inteckning kan dock förnyas att gälla ytterligare tio år, om det medan inteckningen ännu gäller begäres av borgenären eller skeppsägaren, och kan därefter i samma ordning förnyas för tio år åt gången.

Om sjöpanträtt i inlastat gods

276 §⁹¹

Sjöpanträtt i inlastat gods tillkommer

1. bärgarlön samt fordran på bidrag till gemensamt haveri eller annan kostnad, som skall fördelas efter samma grund (136 och 216 §§);

2. fordran på grund därav att, jämlikt i denna lag stadgad behörighet, befälhavaren eller bortfraktaren slutit avtal eller träffat

Säljes skepp eller skeppsbygge exekutivt i Sverige, är inteckning däri, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, utan verkan till belopp som icke tillåtit inbestå i egendomen med anledning av att inteckningsborgenärens fordran avräknats på köpeskillingen.

Exekutiv försäljning i främmande stat av intecknat skepp eller

⁸⁹ Senaste lydelse 1964: 85.

⁹⁰ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁹¹ Senaste lydelse 1970: 983.

Nuvarande lydelse

annan åtgärd för lastens behov; befälhavarens eller bortfraktarens fordran för vad han förskjutit för lastens behov eller på grund av egen utfästelse för sådant ändamål nödgats utgiva; lastägares fordran för gods, som blivit under resa sålt för annan lastägares räkning; och

3. fordran på frakt, ersättning för fraktförlust och annan skada i följd av att gods uttages i lastningshamnen eller under resan samt ersättning för överliggetid eller ytterligare uppehåll vid lastning eller lossning och för uppehåll under resan.

Här upptagna fordringar skola njuta betalning ur det inlastade godset med förmånsrätt enligt 4 § första stycket 1 förmånsrättslagen (1970: 979) och sig emellan i den nummerordning i vilken de ovan äro nämnda. Fordringar, som äro upptagna under samma nummer, skola sig emellan njuta lika rätt, var i förhållande till fordringens belopp; dock vad angår de under 1 och 2 nämnda fordringar endast såvida de härröra av samma händelse, eljest skall den yngre äga företräde till betalning framför den äldre.

Föreslagen lydelse

skeppsbygge skall erkännas med den verkan som angives i första stycket, om egendomen fanns inom den statens jurisdiktionsområde samt försäljningen verkställd i enlighet med den statens lag och i överensstämmelse med bestämmelserna i 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek.

277 §⁹²

Lossas gods, som häftar för fordran, till befraktares eller lastemottagares förfogande, eller var der under resa gods sålt för fartygets eller lastens behov, upphöre sjöpanträtten i godset.

Samma lag vare, där godset säljes efter utmätning eller under konkurs i den ordning, som för försäljning av utmätt gods i fartyg är stadgad men borgenären äge undfå del i köpeskillingen, som i utsökningslagen sägs.

Om inteckning blir helt eller delvis utan verkan, är pantbrevet utan verkan i motsvarande mån.

Dödning av förkommet pantbrev medför ej att inteckningen blir utan verkan.

⁹² Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Främmande hypotek m. m.

278 §⁹³

Är lastägare berättigad till ersättning för gods, som gått förlorat eller skadats, eller har gods under resan blivit sålt för fartygets behov eller för annan lastägarers räkning, skola de borgenärer, vilka enligt 276 § hava sjöpanträtt i det inlastade godset, äga enahanda rätt till den lastägaren tillkommande ersättning.

Ersättning, som utgår till lastägaren på grund av tagen försäkring, hafte icke i pantens ställe.

Panträtt eller annan sådan rättighet, som upplåtits i utländskt fartyg, gäller även i Sverige under förutsättning att

1. rättigheten stiftats och inskripts i enlighet med lagen i den stat där fartyget är registrerat;

2. registret och de handlingar som skola förvaras i anslutning därtill enligt lagen i registreringsstaten äro offentliga och såväl utdrag av registret som avskrift av handlingarna kunna erhållas från registret;

3. registret eller i anslutning därtill förvarade handlingar innehålla uppgift om rättighetshavarens namn och adress eller om att rättigheten stiftats till förmån för pantbrevs eller motsvarande handlingars innehavare samt uppgift om det belopp rättigheten avser och om datum och övriga omständigheter som enligt lagen i registreringsstaten bestämma rättighetens företrädare i förhållande till andra rättigheter.

279 §⁹⁴

Sjöpanträtt i fordringsbelopp, vartill borgenär äger sådan rätt, som i 278 § sägs, må göras gällande, så länge det icke uppburits av lastägaren.

Har sådant belopp efter det lastägaren försatts i konkurs influtit till konkursboet, gälle vad i 272 § stadgas.

Har fordringsbeloppet uppburits av lastägaren, vare om dennes ansvarighet för fordrans betalning lag, som i 273 § för redare stadgas.

Panträtt eller annan sådan rättighet, som upplåtits i fartyg under byggnad i främmande stat, gäller även i Sverige under förutsättning att inskrivning skett i den främmande staten i enlighet med dess lag.

⁹³ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁹⁴ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

280 §⁹⁵

Utelämnar befälhavare utan borgenärens tillstånd gods, som häftar för fordran, till befraktares eller lastemottagares förfogande, svare befälhavaren för den fordrans betalning, dock icke utöver det värde, godset hade vid lossningen; enahanda ansvarighet åligger jämväl mottagaren för fordran, för vilken han eljest icke skolat personligen svara, såvida han ägde kunskap om fordringen, när lossningen skedde.

Rättighet i fartyg eller fartygsbygge som enligt 278 eller 279 § gäller i Sverige medför här det företräde i förhållande till annan inskriven rättighet och, i den mån det är förenligt med 259 och 260 §§, i övrigt den verkan i förhållande till tredje man som rättigheten har enligt lagen i den stat där fartyget är registrerat eller bygget utföres.

Gemensamma bestämmelser

Inteckningsförfarandet

281 §⁹⁶

Har borgenär sjöpanträtt i flera panter, häfte envar av panterna för gäldens hela belopp.

I inteckningsärendet anses såsom ägare av skeppet eller bygget den för vars förvärv inskrivning senast är sökt.

282 §⁹⁷

Borgenär, som har sjöpanträtt i fartyg eller frakt, äge för utfående av sin fordran ur panten söka fartygsägaren eller befälhavaren, vilkendera han helst vill. Söker borgenär för fordran, för vilken gods i fartyg häftar, betalning ur godset, äge ock han rätt att söka befälhavaren, dock ej där borgenären är fartygets ägare eller den, till vilken denne må hava överlåtit fartyget att nyttja det till sjöfart för egen räkning.

Ansökan om inteckning skall göras skriftligen av ägaren av skeppet eller skeppsbygget. Den skall innehålla uppgift om det skepp eller bygge som avses och det belopp på vilket inteckningen skall lyda.

Begäran om inteckningsförnyelse göres skriftligen av skeppsägaren eller pantbrevets innehavare. Pantbrevet skall ingivas, om det ej är skeppsägaren som begär förnyelsen.

283 §⁹⁸

Sjöpanträtt upphör, om talan ej väckes i laga ordning i fråga om

1. fordran på bärjarlön, inom ett år från det bärgningsföretaget slutförts;

2. fordran på ersättning för sammanstötning eller annan olyckshändelse eller för skada på

Ansökan om inteckning skall avslås, om

1. bestämmelserna i 282 § första stycket ej iakttagits;

2. ansökningen strider mot 261 §;

3. ansökningen strider mot sådan på grund av förvärvsvillkor

⁹⁵ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁹⁶ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁹⁷ Senaste lydelse 1928: 161 (jfr 1938: 468).

⁹⁸ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

person, inom ett år från den dag skadan inträffade;

3. fordran på ersättning på grund av att last eller resgods förkommit eller skadats eller att i konossement lämnats oriktiga eller ofullständiga uppgifter, inom ett år från den dag avlämnande ägt eller bort äga rum;

4. fordran för lämnade förnödenheter, som avses i 267 § 5, inom sex månader från det fordringen tillkom;

5. övriga i nyssnämnda lagrum samt 276 § 2 avsedda fordringar, inom ett år från det fordringen tillkom;

6. alla övriga fordringar, inom ett år efter det fordringen förföll till betalning.

Vid tillämpning av första stycket 6 anses i 267 § 2 avsedda fordringar på lön eller annan gottgörelse på grund av tjänsteavtal icke förfallna till betalning på den grund att borgenären äger fordra förskott eller avbetalning.

Har fordran som avses i första stycket kommit under dispasschörs behandling, anses talan om fordringen väckt.

Föreslagen lydelse

mot sökanden gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen, som införts i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret eller infördes däri samma inskrivningsdag som inteckningen sökes, och ansökningen icke medgivits av den till vars förmån inskränkningen gäller;

4. skeppet eller skeppsbygget skall avregistreras;

5. sökanden eller, om skeppet eller bygget äges av flera, någon av sökandena är i konkurs eller försättes i konkurs samma inskrivningsdag som inteckningen sökes och det icke visas, att skeppet, bygget eller andelen ej hör till konkursboet;

6. skeppet, bygget eller andel däri eller villkorlig äganderätt därtill är föremål för kvarstad, skingringsförbud eller utmätning eller blir föremål för sådan åtgärd samma inskrivningsdag som inteckningen sökes; eller

7. skeppet, bygget eller andel däri eller villkorlig äganderätt därtill frångått sökanden genom exekutiv försäljning.

Har ärende angående inskrivning av sökandens förvärv uppskjutits, skall behandlingen av intekningsansökningen uppskjutas på motsvarande sätt.

II. Om preskription av fordran i vissa fall

284 §⁹⁹

Nedanstående fordringar upphöra, vare sig ansvarigheten för dem är begränsad eller obegränsad, om talan ej väckes i laga ordning i fråga om

1. fordran på bärgarlön, inom två år från det bärgningsföretaget slutförts;

2. fordran på andel i bärgarlön enligt 229 § 1 mom. andra stycket,

Möter icke hinder enligt 283 §, skall inteckning beviljas och pantbrev utfärdas på grund av inteckningen.

Bestämmelser om utfärdande av nytt pantbrev i stället för pantbrev som dödats finnas i lagen (1927: 85) om dödande av förkommen handling.

⁹⁹ Senaste lydelse 1967: 48 (jfr 1967: 288).

Nuvarande lydelse

inom ett år från det vederbörande av redaren erhållit underrättelse om bärjarlönens och andelens storlek;

3. fordran på ersättning för sammanstötning, inom två år från den dag skadan inträffade;

4. fordran på utbekommande av belopp som någon enligt 220 § tredje stycket erlagt utöver vad som rätteligen belöper på honom, inom ett år efter det beloppet utgivits av honom;

5. fordran på ersättning på grund av att last eller resgods förkommit eller skadats eller att i konossement lämnats oriktiga eller ofullständiga uppgifter, inom ett år från den dag avlämnande ägt eller bort äga rum;

6. fordran på bidrag till gemensamt haveri eller annan kostnad, som skall fördelas enligt samma grund (136 och 216 §§), inom ett år från dispaschens dag.

Svarar gäldenären i andra fall än som avses i första stycket för ersättning eller för annan fordran med begränsning av redareansvaret eller endast med inlastat gods, upphör fordringen, om talan ej väckes i laga ordning, i fråga om fordran på ersättning inom två år från den dag skadan inträffade och i fråga om annan fordran inom ett år efter det att fordringen förföll till betalning. Äger borge-nären för fordringen hålla sig även till redare, lastägare eller annan, utan att begränsning av ansvarigheten äger rum, gäller sådan rätt under samma tid som för fordran i allmänhet.

Har fordran som avses i första eller andra stycket kommit under dispaschörs behandling, anses talan om fordringen väckt.

*Föreslagen lydelse*285 §¹⁰⁰

Begäran om inteckningsförnyelse skall avslås, om 282 § andra stycket ej iakttagits.

¹⁰⁰ Förutvarande 285 § upphävd genom 1922: 271.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

286 §¹⁰¹

Inteckning, som skulle medföra lika företrädesrätt som annan inteckning, skall vid inskrivningen förklaras gälla efter den andra inteckningen, om sökanden begär det. Inteckning, som sättes efter annan, gäller efter inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än denna, även om detta ej angives i beslutet.

287 §¹⁰²

Pantbrev får på ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare utbytas mot två eller flera nya pantbrev (utbyte). På begäran skall därvid pantbrevens inbördes företrädesrätt bestämmas. Härvid har 286 § andra punkten motsvarande tillämpning.

288 §¹⁰³

Inteckning får på ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare nedsättas efter annan inteckning (nedsättning). Inteckning, som nedsattes efter annan, gäller efter inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än denna, även om detta ej angives i beslutet.

289 §¹⁰⁴

På ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare får inteckning dödas (dödning).

Bestämmelser om dödning av inteckning, när pantbrevet förkommit, finnas i lagen (1927: 85) om dödande av förkommen handling.

290 §¹⁰⁵

När innehavare av pantbrev lämnar medgivande till åtgärd som

¹⁰¹ Förutvarande 286 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁰² Förutvarande 287 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁰³ Förutvarande 288 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁰⁴ Förutvarande 289 § upphävd genom 1922: 271.

¹⁰⁵ Förutvarande 290 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

avses i 287—289 §§ skall pantbrevet ingivas.

291 §¹⁰⁶

På ansökan av pantbrevs innehavare skall innehavet antecknas i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret. Är annan antecknad som innehavare, skall registermyndigheten sedan det nya innehavet antecknats avföra den tidigare anteckningen och underrätta den vars innehav var antecknat. Föreligger anledning till antagande att sökanden ej innehar pantbrevet, skall föreläggande meddelas honom att uppvisa detta.

Anmäler den vars innehav antecknats att innehavet upphört, skall anteckningen avföras.

Har ansökan enligt första stycket icke gjorts, när pantbrev utfärdas, eller föreligger icke ny sådan ansökan när anteckning om innehav avföres, antecknas skeppets eller skeppsbyggets ägare som innehavare.

292 §¹⁰⁷

Har inteckning förfallit enligt 275 §, skall det antecknas i skeppsregistret.

I registret skall göras anteckning om inverkan på inteckning av exekutiv försäljning.

293 §¹⁰⁸

Om skeppsbygge avföres ur skeppsbyggnadsregistret och i stället införes i skeppsregistret såsom skepp, skall inteckning som gäller i bygget och införelse som rör inteckningen överföras till skeppsregistret.

¹⁰⁶ Förutvarande 291 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁰⁷ Förutvarande 292 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

¹⁰⁸ Förutvarande 293 § upphävd genom 1967: 48 (jfr 1967: 288).

TOLFTE KAPITLET

Om dagböcker, sjöförklaring och besiktning

305 §¹⁰⁹

Sjöförklaring inom riket hålles av *Luleå, Sundsvalls, Stockholms, Kalmar, Malmö, Göteborgs eller Karlstads tingsrätt*. Behörig är den domstol som är närmast den hamn eller ort där sjöförklaring skall äga rum enligt 304 §. Konungen äger dock för viss hamn förordna att annan av *domstolarna* skall vara behörig, om det är ändamålsenligt med hänsyn till trafikförbindelser och övriga förhållanden.

Sjöförklaring inom riket hålles av *tingsrätt, som enligt 336 § utsetts att vara sjörättsdomstol*. Behörig är den domstol som är närmast den hamn eller ort där sjöförklaring skall äga rum enligt 304 §. Konungen äger dock för viss hamn förordna att annan av *sjörättsdomstolarna* skall vara behörig, om det är ändamålsenligt med hänsyn till trafikförbindelser och övriga förhållanden.

Om annat ej följer av denna lag, gäller beträffande sjöförklaring inför domstol lagen om handläggning av domstolsärenden.

Vid sammanträde för sjöförklaring skall rätten bestå av lagfaren domare såsom ordförande samt två personer som äro kunniga och erfarna i sjöväsendet. Åtminstone en av de senare bör hava grundlig erfarenhet från tjänst som fartygs- eller maskinbefäl på handelsfartyg och nyligen hava utövat sådan tjänst. Rätten utser för varje sjöförklaring de särskilda ledamöterna från en förteckning, som sjöfartsverket årligen upprättar för varje sjöfartsinspektionsdistrikt. Förteckningen skall upptaga minst tjugo personer. Om biträde av person med särskild sakkunskap i visst fall är ändamålsenligt, äger rätten tillkalla sådan person att inträda såsom ytterligare ledamot i rätten, även om han ej är upptagen i förteckningen. Särskild ledamot skall vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd får ej vara ledamot. Särskild ledamot äger uppbära ersättning av allmänna medel enligt bestämmelser som meddelas av Konungen.

I Danmark, Finland och Norge hålles sjöförklaring för svenskt fartyg av domstol som är behörig enligt landets lag.

I övrigt hålles sjöförklaring utom riket av svensk konsul, som enligt bemyndigande av ministern för utrikes ärendena äger utföra sådan för rättning. Om det lämpligen kan ske, skola vid sjöförklaringen biträda två av konsuln tillkallade, i sjöväsendet kunniga personer, helst svenska, danska, finska eller norska medborgare, mot vilka ej förekommer jäv som gäller mot domare. Är i visst fall biträde av person med särskild sakkunskap ändamålsenligt, äger konsuln tillkalla även sådan person. I ort, där behörig svensk konsul ej finnes, hålles sjöförklaring av behörig dansk, finsk eller norsk konsul.

I fråga om sjöförklaring inför konsul gälla i tillämpliga delar bestämmelserna om sjöförklaring vid domstol. Konsul äger dock ej upptaga ed eller försäkran eller meddela vitesföreläggande.

¹⁰⁹ Senaste lydelse 1970: 919.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

314 §¹¹⁰

Har händelse som avses i 301 § medfört stora förluster i liv eller egendom eller kan utredningen av annan anledning väntas bli synnerligen omfattande eller av invecklad beskaffenhet, äger Konungen förordna, att händelsen och dess orsaker skola utredas av en särskild undersökningskommission, bestående av personer med juridisk, nautisk och teknisk sakkunskap. Har undersökningskommission förordnats, behöver sjöförklaring ej äga rum.

I den mån det kan ske skall kommissionen underrätta sakägarna samt bereda dem tillfälle att närvara vid utredningen och på annat sätt bevaka sin rätt i överensstämmelse med vad som gäller vid sjöförklaring.

Kommissionen kan hos tingsrätt, som enligt 305 § är behörig att hålla sjöförklaring, göra framställning om att vittne eller sakkunnig höres eller att föreläggande meddelas någon att som bevis tillhandahålla skriftlig handling eller föremål. Rätten skall anställa förhör eller meddela föreläggande, om laga hinder ej möter. Om sådan åtgärd gälla i tillämpliga delar bestämmelserna om sjöförklaring och om bevisupptagning i rättegång utom huvudförhandling.

Kommissionen kan hos tingsrätt, som enligt 336 § utsetts att vara sjörättsdomstol, göra framställning om att vittne eller sakkunnig höres eller att föreläggande meddelas någon att som bevis tillhandahålla skriftlig handling eller föremål. Rätten skall anställa förhör eller meddela föreläggande, om laga hinder ej möter. Om sådan åtgärd gälla i tillämpliga delar bestämmelserna om sjöförklaring och om bevisupptagning i rättegång utom huvudförhandling.

FJORTONDE KAPITLET

Om laga domstol och rättegång i sjörättsmål

336 §¹¹¹

Första domstol i tvistemål rörande förhållande som avses i denna lag är *Luleå, Sundsvalls, Stockholms, Kalmar, Malmö, Göteborgs eller Karlstads tingsrätt*. Detsamma gäller brottmål i fråga om gärning som avses i denna lag, även om gärningen är belagd med strängare straff i brottsbalken.

Rör mål som *anges* i första stycket uteslutande annat fartyg än handelsfartyg eller fiskefartyg, får målet upptagas även av tingsrätt som är behörig enligt 10 eller 19 kap. rättegångsbalken.

Första domstol i tvistemål rörande förhållande som avses i denna lag är *tingsrätt, som Konungen utser (sjörättsdomstol)*. Detsamma gäller brottmål i fråga om gärning som avses i denna lag, även om gärningen är belagd med strängare straff i brottsbalken.

Rör mål som *angives* i första stycket uteslutande båt, som ej hålles i drift yrkesmässigt eller eljest i förvärvssyfte, får målet upptagas även av tingsrätt som är behörig enligt 10 eller 19 kap. rättegångsbalken.

¹¹⁰ Senaste lydelse 1970: 919.¹¹¹ Senaste lydelse 1970: 919.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

337 §¹¹²

I fråga om behörigheten för *de tingsrätter som anges i 336 § första stycket* att upptaga tvistemål enligt denna lag äga bestämmelserna om laga domstol i tvistemål i allmänhet motsvarande tillämpning. Talan får även väckas vid *den av tingsrätterna som är domstol* för den ort där fartyget finnes. Har säkerhet för fordran ställts hos myndighet till befrielse från kvarstad eller annan handräckning, får talan väckas även vid *den av tingsrätterna som är domstol* för den ort där säkerheten ställts. Talan angående fordran som säkerheten avsett får väckas vid sistnämnda tingsrätt, även om säkerheten frigivits.

Om domstolen för den ort där svaranden enligt i första stycket angivna grunder kunnat sökas icke är tingsrätt som anges i 336 § första stycket, väckes talan vid den av dessa tingsrätter som är närmast den orten.

Äro flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses som redariets hemvist.

I fråga om behörigheten för *sjörättsdomstol* att upptaga tvistemål, som avses i 336 §, äga bestämmelserna om laga domstol i tvistemål i allmänhet motsvarande tillämpning. Talan får även väckas vid *sjörättsdomstolen* för den ort där fartyget finnes. Har säkerhet för fordran ställts hos myndighet till befrielse från kvarstad eller annan handräckning, får talan väckas även vid *sjörättsdomstolen* för den ort där säkerheten ställts. Talan angående fordran som säkerheten avsett får väckas vid sistnämnda *sjörättsdomstol*, även om säkerheten frigivits.

Finnes icke *sjörättsdomstol* i den ort där svaranden kunnat sökas enligt första stycket, väckes talan vid *sjörättsdomstol* som är närmast den orten.

338 §¹¹³

I fråga om behörigheten för *de tingsrätter som anges i 336 § första stycket* att upptaga brottmål som där avses äga bestämmelserna om laga domstol i brottmål i allmänhet motsvarande tillämpning. Om domstolen för den ort där den misstänkte enligt vad nu sagts haft att svara icke är någon av nämnda tingsrätter, väckes åtal vid den av dessa tingsrätter som är närmast den orten.

I fråga om behörigheten för *sjörättsdomstol* att upptaga brottmål som avses i 336 § första stycket äga bestämmelserna om laga domstol i brottmål i allmänhet motsvarande tillämpning. Finnes icke *sjörättsdomstol* i den ort där den misstänkte sålunda haft att svara, väckes åtal vid den *sjörättsdomstol* som är närmast den orten.

FEMTONDE KAPITLET

Särskilda bestämmelser

Poincaréfranc

348 §

Med franc förstås i denna lag en värdeenhets innehållande sextio-

¹¹² Senaste lydelse 1970: 919.

¹¹³ Senaste lydelse 1970: 919.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

fem och ett halvt milligram guld av niohundra tusendelars finhet. Omräkning till svenskt mynt skall ske efter betalningsdagens kurs eller, om säkerhet ställes för betalningen, kursen den dag då detta sker.

Statsansvar för vissa rättsförluster m. m.

349 §

Kommer till följd av 20 eller 269 § förvärv eller panträttsupplåtelse som avses där att gälla mot rätt ägaren eller mot någon till vars förmån rådighetsinskränkning som avses i 20 eller 269 § gäller, har denne rätt till ersättning av staten för sin förlust på grund av förvärvet eller upplåtelsen.

Lider någon förlust till följd av tekniskt fel i skepps- eller skeppsbyggnadsregistret vid användning av automatisk databehandling eller i anordning som hos registermyndigheten eller annan statlig myndighet är ansluten till registret, har han rätt till ersättning av staten.

Har den skadelidande medverkat till förlusten genom att utan skälig anledning underlåta att vidtaga åtgärd för bevarande av sin rätt eller har han på annat sätt medverkat till förlusten genom eget vållande, skall ersättningen efter vad som finnes skäligt nedsättas eller helt bortfalla.

350 §

Kommer till följd av beslut i ärende om rättelse förlust att tillskyndas rättsägare som avses i 39 §, har han rätt till ersättning av staten. Ersättning utgår dock ej, om den skadelidande med hänsyn till felets beskaffenhet eller andra omständigheter bort inse att fel förekommit.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

351 §

Staten företrädes i ärende om ersättning enligt 349 eller 350 § av myndighet som Konungen bestämmer.

352 §

Vill den som är part i mål om beståndet av rätt till skepp eller skeppsbygge framställa anspråk på ersättning enligt 349 §, om han förlorar målet, skall han antingen till gemensam handläggning med målet väcka talan mot staten om sitt ersättningsanspråk eller skriftligen underrätta den myndighet som avses i 351 § om rättegången.

Har förberedelsen i målet slutförts utan att ersättningstalan väckts eller underrättelse lämnats enligt första stycket, skall domstolen förelägga parten att vidtaga endera åtgärden inom viss tid. Iakttages ej tiden, är ersättningsanspråket förfallet. Erinran därom skall intagas i föreläggandet.

353 §

Har den som enligt 349 eller 350 § är berättigad till ersättning av staten haft rätt att utkräva beloppet av annan såsom skadestånd, inträder staten i rätten mot denne.

Ersättning enligt 349 eller 350 § på grund av domstols dom utbetalas sedan domen vunnit laga kraft.

Övergångsbestämmelser*Allmänna bestämmelser*

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Genom lagen upphäves

lagen (1901: 26 s. 1) om inteckning i fartyg,

lagen (1928: 166) i anledning av Sveriges tillträde till 1926 års internationella konvention rörande sjöpanträtt och fartygshypotek,

lagen (1901: 26 s. 33) om antecknande i fartygsregistret av tvist om fartyg eller fartygslott,

förordningen (1901: 78) angående registrering av svenska fartyg.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

Till 1 kap. sjölagen

2. Bestämmelserna i 5 § i dess äldre lydelse gäller fortfarande i fråga om förvärv eller förändring som inträffat före ikraftträdandet.

3. Utan hinder av 6 § i dess nya lydelse får skepp behålla det namn varunder det vid ikraftträdandet är infört i fartygsregistret så länge skeppet eller större andel däri än hälften ej övergått till ny ägare eller det föreligger särskilda skäl att skeppet ändå behåller namnet. Detta får dock ej behållas, om registermyndigheten finner synnerliga skäl att namnet ändras för undvikande av förväxling.

Finner registermyndigheten att skepps namn bör ändras, kan den vid vite förelägga ägaren att inom viss tid bestämma annat namn varunder skeppet kan registreras. Vitet utdömes av myndigheten.

Till 2 kap. sjölagen

4. I skeppsregistret skall såsom ägare till skepp, som är överfört från fartygsregistret eller fiskefartygsregister, antecknas den som senast upptagits som ägare av skeppet i sådant register. Registermyndigheten skall på lämpligt sätt låta kungöra sådan anteckning.

Har ett år förflutit från ikraftträdandet utan att inskrivning av äganderätt sökts eller talan väckts om bättre rätt till skeppet, skall den som antecknats såsom ägare anses som inskriven ägare av skeppet.

Söker någon inskrivning av äganderätt till skepp, som förvärvats före ikraftträdandet och som vid ikraftträdandet icke var infört i fartygsregistret eller fiskefartygsregister, och kan han icke styrka sin rätt men gör han den sannolik, skall han antecknas i skeppsregistret som ägare. Första stycket andra punkten och andra stycket har motsvarande tillämpning, varvid ettårstiden räknas från den dag anteckningen kungjordes.

5. Har inteckning sökts eller beviljats i båt före ikraftträdandet, skall båten och inteckningen upptagas i skeppsregistret.

I fråga om båt som avses i första stycket gäller de nya bestämmelserna om registrering och avregistrering av skepp samt inskrivning av förvärv av skepp, utom 19—22 §§. Upphör båten att besväras av inteckning, skall den omedelbart avföras ur skeppsregistret.

Bestämmelserna i 4 har motsvarande tillämpning i fråga om båt som avses i denna punkt.

6. Utföres skeppsbygge enligt beställning som gjorts före ikraftträdandet, får det införas i skeppsbyggnadsregistret endast om tillverkare och beställare är ense därom.

Skeppsbygge som anmäles för registrering inom två år från ikraftträdandet får ej registreras, om ägarens näringsverksamhet vid ikraftträdandet omfattades och fortfarande omfattas av företagsinteckning och inteckningshavaren icke medgivit att bygget registreras.

Skeppsbygge som anmäles för registrering senare än två år från ikraftträdandet får ej heller registreras, om det visas att registreringen skulle kränka rätt som någon har till bygget på grund av företagsinteckning.

Bestämmelserna i 3 § i dess äldre lydelse skall under en tid av två år från ikraftträdandet gälla i fråga om beställning som gjorts före ikraftträdandet. Beställares rätt till skeppsbygge enligt 3 § i dess äldre lydelse består så länge bygget ej registrerats.

7. Frist för anmälan av skepp för registrering eller för ansökan om inskrivning av förvärv av skepp eller skeppsbygge skall ej i något fall räknas från dag före ikraftträdandet.

Till 3 kap. sjölagen

8. I fråga om partrederi, som tillkommit före ikraftträdandet, gäller utan hinder av att rederiavtalet ej anmälts till registermyndigheten vad som föreskrivs i 40 § andra stycket om delad ansvarighet för uppkommande förpliktelser.

Till 11 kap. sjölagen

9. I fråga om sjöpanträtt, som uppstått före ikraftträdandet, gäller 245, 252 och 255—260 §§ i stället för motsvarande äldre bestämmelser. Dock skall sjöpanträtt, som icke erkännes enligt de nya bestämmelserna, ha det företräde till betalning som närmast kan anses motsvara företrädet enligt äldre bestämmelser.

10. I skepp, som icke har den dräktighet att det kunnat intecknas enligt lagen (1901: 26 s. 1) om inteckning i fartyg, får inteckning icke beviljas enligt de nya bestämmelserna utan att det visas, att skeppet ej omfattas av företagsinteckning.

11. Inteckning, som beviljats eller sökts före ikraftträdandet, skall föras över till skeppsregistret. Den anses som en enligt de nya bestämmelserna beviljad eller sökt inteckning på belopp motsvarande den tidigare beviljade eller sökta inteckningens kapitalbelopp. Inteckningshandlingen skall anses som pantbrev på samma belopp, om inteckningen är beviljad.

12. Utgör inteckningshandling säkerhet för fordran vid ikraftträdandet, skall panträtt anses upplåten enligt 262 § till säkerhet för fordringen. Om borgenär innehar inteckningshandling vid nämnda tidpunkt utan att handlingen utgör säkerhet för fordran, skall panträtt anses upplåten till säkerhet för borgenärens rätt på grund av handlingen. Bestämmelsen i 36 § lagen (1901: 26 s. 1) om inteckning i fartyg har fortfarande tillämpning.

13. Bestämmelserna i 12 har motsvarande tillämpning i fall då borgenär vid ikraftträdandet innehar fordringshandling, på grund varav inteckning söks, och inteckning sedermera beviljas med stöd av 19.

Bestämmelserna i 12 har likaledes motsvarande tillämpning, om borgenär vid ikraftträdandet innehar fordringshandling, på vilken tecknats inteckningsmedgivande, och inteckning sedermera beviljas med stöd av 19.

14. Har borgenär panträtt för sin fordran på grund av inteckning som beviljats före ikraftträdandet eller därefter med stöd av 19 skall ifråga om hans rätt till betalning ur medel, som myndighet vid utsökning eller eljest fördelar mellan rättsägare i det av inteckningen besvärade fartyget, äldre bestämmelser tillämpas i stället för 264 § om det yrkas av någon vars rätt beror därav. Vad som sagts nu gäller dock endast om fördelningen föranledes av utmätning som skett före utgången av 1979 eller av konkurs efter ansökan som gjorts före nämnda tidpunkt eller, såvitt angår fördelning av annan anledning än utmätning eller konkurs, om medlen nedsatts före den angivna tidpunkten.

Första stycket gäller även i fall då efter ikraftträdandet inteckningshandlingen utbytts mot två eller flera nya pantbrev.

15. Grundas panträtt i fartyg på förhållande som anges i 12 eller

13 första stycket, har fartygsägaren även i annat fall än då bestämmelserna i 14 är tillämpliga rätt att påfordra, att vid fördelning av medel mellan rättsägare i fartyget betalning till borgenären begränsas enligt äldre bestämmelser.

16. Medför tillämpning av 264 §, i fall då panträtt i fartyg grundas på förhållande som anges i 12 eller 13 första stycket och fordringens förfallodag inträffar efter utgången av år 1979, att in-teckningssäkerhetens värde nedgår väsentligt och ställer gäldenären ej efter anfordran ytterligare säkerhet varmed borgenären skäligen kan nöjas, får borgenären säga upp fordringen till betalning inom sex månader. Uppsägning på grund av vad som sagts nu får icke ske förrän sex månader förflutit från det gäldenären anmodats ställa ytterligare säkerhet och ej heller före utgången av år 1977 eller senare än att tiden för betalningsskyldighetens fullgörande infaller före utgången av år 1979.

17. Övergångsbestämmelserna utgör ej hinder för borgenär att göra gällande personligt betalningsansvar på grund av in-teckningshandling. Bestämmelserna i 24 och 25 §§ lagen (1901: 26 s. 1) om in-teckning i fartyg har fortfarande tillämpning.

18. Bestämmelserna i 271 § om företräde på grund av in-teckning har tillämpning även om in-teckningen sökts före ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 268 och 269 §§ om godtroshärvärk på grund av in-skrivning gäller endast i fråga om upplåtelse som sker efter ikraftträdandet.

19. Fullföljes efter ikraftträdandet en dessförinnan gjord ansökan om in-teckning, skall in-teckning beviljas enligt de nya bestämmelserna, om ansökningen uppfyller villkoren för in-teckning enligt lagen (1901: 26 s. 1) om in-teckning i fartyg. Ansökningen skall därvid anses avse ett penningbelopp motsvarande fordringens kapitalbelopp.

Sökes efter ikraftträdandet in-teckning på grund av fordringshandling, på vilken före ikraftträdandet tecknats sådant bevitnat medgivande som avses i 2 § lagen om in-teckning i fartyg, skall ansökningen upptagas och prövas som ansökan om in-teckning enligt 282 § första stycket. Även i detta fall skall ansökningen anses avse ett penningbelopp motsvarande fordringens kapitalbelopp. Är medgivandet tecknat av annan än den som avses i 281 §, får ansökningen icke bifallas, om ej den som medgivit in-teckningen styrkes vara ägare till skeppet och in-skrivning sökes för hans fång.

20. Bestämmelserna i 275 § tillämpas även om grund för avregistrering inträtt före ikraftträdandet.

21. Bestämmelsen i 276 § första stycket om verkan av exekutiv auktion gäller ej i fråga om auktion som ägt rum före ikraftträdandet.

Till 15 kap. sjölagen

22. Bestämmelserna i 349 § gäller endast i fråga om förvärv och upplåtelse som äger rum efter ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936: 83) angående vissa utfästelser om gåva

Härigenom förordnas, att 2 § lagen (1936: 83) angående vissa utfästelser om gåva skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Är genom skuldebrev eller annorledes gåva utfäst i penningar eller lösören, gälle den ej såsom fullbordad, med mindre det som utfäst är kommit i gåvotagarens besittning.

Är genom skuldebrev eller annorledes gåva utfäst i penningar eller lösören, gälle den ej såsom fullbordad, med mindre det som utfäst är kommit i gåvotagarens besittning. *I fråga om skepp eller skeppsbygge gäller i stället att gåva ej är att anse såsom fullbordad, med mindre inskrivning för förvärvet sökts enligt vad som stadgas därom i sjölagen (1891: 35 s. 1).*

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

3 Förslag till

Lag om ändring i handelsbalken

Härigenom förordnas, att 10 kap. 7 § handelsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. 7 §¹

Fartyg, som är för fordran in-tecknat eller äger den dräktighet, att, enligt vad särskilt är stadgat, in-teckning däri kan meddelas, må ej med laga verkan sättas i pant efter ty nu är sagt. Ej heller må luftfartyg sålunda pantsättas.

Skepp och skeppsbygge må ej med laga verkan sättas i pant efter ty nu är sagt. Ej heller må luftfartyg sålunda pantsättas.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

De nya bestämmelserna skall gälla även sådan båt som enligt punkt 5 övergångsbestämmelserna till lagen () om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1) skall vara upptagen i skeppsregistret.

¹ Senaste lydelse 1955: 230.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1966: 454) om företagsinteckning skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Företagsinteckning gäller i näringsidkarens lösa egendom, i den mån denna hör till den in-tecknade verksamheten och utgöres av

1. inventarier, varor eller andra lösören, dock ej <i>fartyg som kan in-tecknas för fordran eller luftfartyg eller</i> sådan reservdel till luftfartyg som kan omfattas av in-teckning i luftfartyg, 2. byggnad eller annan anläggning som icke hör till tomträtt, 3. arrenderätt, hyresrätt, rättighet som avses i 7 kap. 3 § jordabalken, bostadsrätt eller rätt till gruva eller annan gruvegendom, om rättigheten kan utmätas, 4. nyttjanderätt till inventarier eller andra lösören, om rättigheten kan utmätas, 5. patent, upphovsrätt eller annan rättighet av immateriell art, om rättigheten kan utmätas, 6. fordran på vederlag för överlåtelse eller upplåtelse av egendom av sådant slag, som avses under 1—5, eller på ersättning med anledning av att sådan egendom skadats eller gått förlorad eller tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande, 7. fordran på vederlag för arbete.	1. inventarier, varor eller andra lösören, dock ej <i>skepp och skeppsbygge, ej heller luftfartyg och så-</i>dan reservdel därtill som kan om-fattas av in-teckning i luftfartyg,
- Överlåtes verksamheten, gäller in-teckningen i överlåtarens fordran på vederlag, i vad detta avser egendom som vid överlåtelserna omfattades av in-teckningen.

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

2. Omfattas skepp eller skeppsbygge av företagsinteckning vid ikraft-trädandet, gäller äldre bestämmelser fortfarande beträffande den egen-domen, vad angår skeppsbygge dock ej sedan det registrerats.

3. I fråga om in-tecknad båt gäller äldre bestämmelser så länge bå-ten är upptagen i skeppsregistret enligt punkt 5 övergångsbestämmelser-na till lagen () om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1).

¹ Senaste lydelse 1971: 1215.

5 Förslag till

Lag om ändring i förmånsrättslagen (1970: 979)

Härigenom förordnas i fråga om förmånsrättslagen (1970: 979),
dels att 17 § skall upphöra att gälla,
dels att 4, 9, 15 och 16 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Förmånsrätt följer med

1. sjöpanträtt och luftpanträtt,
2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt),

3. panträtt på grund av inteckning i fartyg eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg.

3. panträtt på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg.

Beställare av fartyg som lämnat fartygsbyggaren förskott i byggnadsämnen eller pengar har förmånsrätt i byggnadsämnena och det som för beställarens räkning tillverkats med förskottet, om skriftlig handling upprättats och med denna förfarits enligt 3 § sjölagen (1891: 35 s. 1).

Redare vilken för medredare lämnat förskott som avses i 17 § sjölagen har förmånsrätt i medredarens andel av fartyget enligt nämnda paragraf.

9 §

Särskilda förmånsrätter gäller inbördes efter paragrafernas och, beträffande 4 §, styckenas följd samt efter den i 4 § första stycket och 5—7 §§ angivna numreringen.

Förmånsrätt enligt 4 § första stycket 2 eller 3 har dock företräde framför förmånsrätt enligt 4 § första stycket 1 på grund av sjöpanträtt som avses i 267 § 6 sjölagen (1891: 35 s. 1) och förmånsrätt enligt 4 § första stycket 3 har företräde framför förmånsrätt enligt 4 § första stycket 2 på grund av retentionsrätt.

Särskilda förmånsrätter gäller inbördes efter paragrafernas följd och efter den i 4—7 §§ angivna numreringen.

Förmånsrätt enligt 4 § 3 har dock företräde framför förmånsrätt enligt 4 § 2 på grund av annan retentionsrätt än som avses i 247 § sjölagen (1891: 35 s. 1).

Nuvarande lydelse

Förmånsrätt på grund av utmätning har företrädare framför förmånsrätt på grund av inteckning, vilken sökts samma dag som utmätningen verkställdes eller senare.

Utmätning ger företrädare framför senare utmätning av samma egendom. Utmätning för flera fordringar på en gång ger lika rätt. Om det inbördes företrädet i övrigt mellan fordringar med samma slag av förmånsrätt finns för vissa fall särskilda bestämmelser.

Föreslagen lydelse

15 §

Fordran med allmän förmånsrätt uttages i första hand ur egendom som ej är föremål för särskild förmånsrätt. Förslår ej denna egendom, uttages fordringen ur egendom, vari särskild förmånsrätt gäller, före fordringar med sådan förmånsrätt i den mån det är medgivet enligt 16 eller 17 § och i övrigt efter sistnämnda fordringar.

Fordran med allmän förmånsrätt uttages i första hand ur egendom som ej är föremål för särskild förmånsrätt. Föreslår ej denna egendom, uttages fordringen ur egendom, vari särskild förmånsrätt gäller, före fordringar med sådan förmånsrätt i den mån det är medgivet enligt 16 § och i övrigt efter sistnämnda fordringar.

16 §¹

Fordran med allmän förmånsrätt enligt 10 eller 11 § uttages, om det behövs, före fordringar med särskild förmånsrätt i lös egendom enligt 4 § andra eller tredje stycket, 5 eller 8 §. Vad som uttages på detta sätt skall, när det finns särskilda förmånsrätter i olika egendomsgrupper, fördelas på grupperna i förhållande till den köpeskillning som erhållits för varje grupp.

Fordran med allmän förmånsrätt enligt 10, 11 eller 12 § uttages, om det behövs, före fordringar med särskild förmånsrätt enligt 5 eller 8 § i annan lös egendom än tomträtt. Vad som uttages på detta sätt skall, när det finns särskilda förmånsrätter i olika egendomsgrupper, fördelas på grupperna i förhållande till den köpeskillning som erhållits för varje grupp.

17 §²

Fordran med allmän förmånsrätt enligt 12 § uttages, om det behövs, före fordringar med särskild förmånsrätt i lös egendom enligt 4 § tredje stycket, 5 eller 8 §. Härvid äger 16 § andra punkten motsvarande tillämpning.

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

2. I fråga om förmånsrätt för retentionsrätt, som uppstått före ikraftträdandet, gälla de äldre bestämmelserna fortfarande.

3. Bestämmelserna i 4 § andra stycket och 16 § i dess äldre lydelse gäller fortfarande i fråga om förskott som avses i punkt 6 sista stycket övergångsbestämmelserna till lagen () om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1).

¹ Senaste lydelse 1971: 1043.

² Senaste lydelse 1971: 1043.

4. De äldre bestämmelserna i 4 § tredje stycket, 16 och 17 §§ om redares förmånsrätt på grund av förskott för medredares bidrag till rederirörelsen enligt 17 § sjölagen (1891: 35 s. 1) i dess lydelse före ikraftträdandet av lagen () om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1) gäller fortfarande i fråga om förskott som lämnats före ikraftträdandet.

5. I fråga om panträtt på grund av inteckning i båt har de nya bestämmelserna om panträtt på grund av inteckning i skepp motsvarande tillämpning.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal

Häri genom förordnas, att 54, 58 och 86—88 §§ lagen (1927: 77) om försäkringsavtal skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 §¹

Har försäkring tagits å gods utan angivande av det intresse försäkringen avser, skall försäkringen, där ej annat framgår av omständigheterna, anses gälla till förmån för envar, som, i egenskap av ägare, panthavare eller innehavare av annan rättighet till godset eller emedan han i anledning av avtal om godset står faran för detta, har intresse av att dess värde icke minskas eller går förlorat. *I fråga om sjöpanträtt och luftpanträtt skall vad sålunda stadgats äga tillämpning endast om panträtten är förbunden med personlig fordran hos pantens ägare.*

Har försäkring tagits å gods utan angivande av det intresse försäkringen avser, skall försäkringen, där ej annat framgår av omständigheterna, anses gälla till förmån för envar, som, i egenskap av ägare, panthavare eller innehavare av annan rättighet till godset eller emedan han i anledning av avtal om godset står faran för detta, har intresse av att dess värde icke minskas eller går förlorat. *Vad nu sagts gäller dock ej i fråga om sjöpanträtt och luftpanträtt.*

Är förbehåll träffat, enligt vilket försäkringen skall upphöra i händelse äganderätten till godset övergår å annan, vare ny ägare dock, där försäkringsfall inträffar inom fjorton dagar, berättigad till ersättning för liden skada, i den mån han icke på grund av försäkring, som han själv tagit, äger rätt till gottgörelse för skadan. Vad sålunda stadgats skall icke äga tillämpning i fråga om sjöförsäkring å fartyg eller kreatursförsäkring.

58 §

Gäller försäkring å gods till förmån för någon, som till säkerhet för fordran har panträtt i godset, äge han, ändå att fordringen ej är till betalning förfallen, framför ägaren rätt att ur utfallande ersättningsbelopp utfå sin fordran, såvida icke ägaren genom att avhjälpa skadan eller på annat sätt bereder panthavaren samma säkerhet som han ägt

¹ Senaste lydelse 1955: 233.

Nuvarande lydelse

före försäkringsfallet. Lag samma vare, där försäkringen gäller till förmån för någon, som har rätt att kvarhålla godset till säkerhet för förfallen fordran.

Ersättningsbelopp för gods, som är utmätt, skall, om borgenären det yrkar, utgivas till utmätningsmannen. Avser ersättningsbeloppet gods, som satts i kvarstad eller under skingringsförbud, skall beloppet, där part det äskar, utgivas till överexekutor; och har denne att med beloppet förfara på sätt i 186 § utsökningslagen är för där avsett fall stadgat.

I fråga om rätt för vissa innehavare av inteckning i fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt att njuta betalning ur brandskadeersättning gälle, i stället för föreskrifterna i 56 och 57 §§ samt första och andra styckena i förevarande paragraf, vad som finnes stadgat i 86—88 §§ samt i särskild lag.

Föreslagen lydelse

Ersättningsbelopp för gods, som är utmätt, skall, om borgenären det yrkar, utgivas till utmätningsmannen. Avser ersättningsbeloppet gods, som satts i kvarstad eller under skingringsförbud, skall beloppet, där part det äskar, utgivas till överexekutor; och har denne att med beloppet förfara på sätt i 160 § utsökningslagen är för där avsett fall stadgat.

I fråga om rätt för *borgenär, som har pantträtt i fastighet eller i tomträtt*, att njuta betalning ur brandskadeersättning gäller, i stället för föreskrifterna i 56 och 57 §§ samt första och andra styckena i förevarande paragraf, vad som finnes stadgat i 86—88 §§ samt i särskild lag.

86 §²

Timar brandskada å fast egendom, vare *den som i egendomen har inteckning för fordran* berättigad att, på sätt därom är särskilt stadgat, njuta betalning eller säkerhet, såframt utfallande ersättning överstiger en tiondel av försäkringsbeloppet för egendomen.

Timar brandskada å fast egendom, vare *borgenär, som har pantträtt i egendomen*, berättigad att, på sätt därom är särskilt stadgat, njuta betalning eller säkerhet, såframt utfallande ersättning överstiger en tiondel av försäkringsbeloppet för egendomen.

87 §

Har anmälan om *inteckningshavarens* namn och adress gjorts hos försäkringsgivaren, vare uppsägning av försäkringsavtalet eller avtalad ändring däri utan inverkan å den rätt, som tillkommer *inteckningshavaren* på grund av försäkringsfall, som inträffar, innan en månad förflutit efter det han underrättats om uppsägningen eller ändringen; och skall sådan underrättelse anses meddelad, då den i rekommenderat brev avsänts under den uppgivna adressen.

Har anmälan om namn och adress för *borgenär, som har pantträtt i fastighet*, gjorts hos försäkringsgivaren, vare uppsägning av försäkringsavtalet eller avtalad ändring däri utan inverkan å den rätt, som tillkommer *borgenären* på grund av försäkringsfall som inträffar, innan en månad förflutit efter det han underrättats om uppsägningen eller ändringen; och skall sådan underrättelse anses meddelad, då den i rekommenderat brev avsänts under den uppgivna adressen.

* Senaste lydelse 1967: 264.

Nuvarande lydelse

Varder premie i rätt tid ej erlagd av försäkringstagaren, må försäkringsgivaren ej gent emot *inteckningshavare*, vars namn och adress blivit hos honom anmälda, åberopa försäkringstagarens dröjsmål till befrielse från ansvarighet, med mindre *inteckningshavaren* underrättats, att premien är ogulden, och därefter en vecka förflutit.

Ej må eljest försäkringsgivare till befrielse från ansvarighet gent emot *inteckningshavare* åberopa omständighet, som beror av annan än denne.

Föreslagen lydelse

Varder premie i rätt tid ej erlagd av försäkringstagaren må försäkringsgivaren ej gent emot *borgenär*, vars namn och adress blivit hos honom anmälda, åberopa försäkringstagarens dröjsmål till befrielse från ansvarighet, med mindre *borgenären* underrättats, att premien är ogulden, och därefter en vecka förflutit.

Ej må eljest försäkringsgivare till befrielse från ansvarighet gent emot *borgenär* åberopa omständighet, som beror av annan än denne.

88 §^a

Vad i 86 och 87 §§ stadgas om inteckningshavare gälle ock den, som för ogulden köpeskillning äger fordran med förmånsrätt, som avses i 11 kap. 2 § jordabalken.

Har någon för fordran *inteckning* i tomträtt eller vattenfallsrätt, och är brandförsäkring tagen å byggnad eller annat, som hör till tomträtten eller vattenfallsrätten, vare i fråga om *inteckningshavarens* rätt på grund av försäkringen bestämmelserna i 86 och 87 §§ *likaledes* tillämpliga.

Har *borgenär* *panträtt* i tomt-rätt och är brandförsäkring tagen å byggnad eller annat, som hör till tomträtten, vare i fråga om *borgenärens* rätt på grund av försäkringen bestämmelserna i 86 och 87 §§ tillämpliga.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om medförsäkring på grund av sjöpanträtt och luftpanträtt, som uppstått före ikraftträdandet.

Bestämmelserna i denna lag om *borgenär*, som har *panträtt* i fastighet eller tomträtt, har motsvarande tillämpning på *borgenär* som åtnjuter företrädesrätt för sin fordran på grund av 5 § lagen (1970: 995) om införande av nya jordabalken.

Vid tillämpning av de nya bestämmelserna skall vattenfallsrätt anses likställd med tomträtt.

^a Senaste lydelse 1967: 264.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927: 78) angående införande av lagen om försäkringsavtal

Härigenom förordnas, att 7 § lagen (1927: 78) angående införande av lagen om försäkringsavtal skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Vad nya lagen i 86—88 §§ stadgar om *inteckningshavares* rätt på grund av brandförsäkring å byggnad skall i fråga om ersättning för brandskada, som inträffat efter det nya lagen trätt i kraft, äga tillämpning utan hinder av att försäkringsavtalet slutits tidigare eller inteckningen blivit tidigare sökt.

Vad nya lagen i 86—88 §§ stadgar om *panträttshavares* rätt på grund av brandförsäkring å byggnad skall i fråga om ersättning för brandskada, som inträffat efter det nya lagen trätt i kraft, äga tillämpning utan hinder av att försäkringsavtalet slutits tidigare eller inteckningen blivit tidigare sökt.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

8 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1862: 10 s. 1) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer

Härigenom förordnas, att 3 och 14 §§ förordningen (1862: 10 s. 1) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Avbetalning å huvudstol eller räntebetalning, som av gäldenär eller med hans vetskap gjord är, så ock annat gäldenärs erkännande av fordringens tillvaro, gälle såsom hade fordringen hos honom bevakad blivit. Beslut, varigenom ansökan om inteckning som ej avser fast egendom *eller* tomträtt bifalles eller förklaras vilande, eller

Avbetalning å huvudstol eller räntebetalning, som av gäldenär eller med hans vetskap gjord är, så ock annat gäldenärs erkännande av fordringens tillvaro, gälle såsom hade fordringen hos honom bevakad blivit. Beslut, varigenom ansökan om inteckning som ej avser fast egendom, tomträtt, *skepp eller skeppsbygge* bifalles eller för-

¹ Senaste lydelse 1970: 1003.

Nuvarande lydelse

anteckning om innehav av pantbrev eller annan in-teckningshandling have ock lika verkan emot ägare av den in-tecknade egendomen; vill borgenären hålla talan mot annan öppen, bevake då sin fordran emot denne, såsom i 1 § sägs.

Föreslagen lydelse

klaras vilande, eller anteckning om innehav av pantbrev eller annan in-teckningshandling have ock lika verkan emot ägare av den in-tecknade egendomen; vill borgenären hålla talan mot annan öppen, bevake då sin fordran emot denne, såsom i 1 § sägs.

14 §²

Är borgenärs fordran in-tecknad i *fartyg eller* luftfartyg, eller har han lös egendom såsom pant eller eljest under panträtt i handom; njute han ur den egendom, som sålunda häftar, betalning, ändå att han ej, efter kallelse å okända borgenärer, sin fordran angiver. Om rätt till kvittning för genfordran vare ock lag som i 7 § sägs ändå att den fordran ej blivit efter sådan kallelse angiven.

Är borgenärs fordran in-tecknad i luftfartyg, eller har han lös egendom såsom pant eller eljest under panträtt i handom; njute han ur den egendom, som sålunda häftar, betalning, ändå att han ej, efter kallelse å okända borgenärer, sin fordran angiver. Om rätt till kvittning för genfordran vare ock lag som i 7 § sägs ändå att den fordran ej blivit efter sådan kallelse angiven.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927: 85) om dödande av förkommen handling

Häri-genom förordnas, att 2, 13 och 14 §§ lagen (1927: 85) om dödande av förkommen handling skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ansökan om dödande av handling skall, skriftligen avfattad, ingivas till rätten i den ort, där förpliktelsen skall fullgöras, eller, om sådan ort ej är nämnd i handlingen, till den rätt, där den förpliktade är skyldig att svara i tvistemål, som angå gäld i allmänhet. Då fråga är om pantbrev, göres ansökningen hos den rätt under

*Föreslagen lydelse*2 §¹

Ansökan om dödande av handling skall, skriftligen avfattad, ingivas till rätten i den ort, där förpliktelsen skall fullgöras, eller, om sådan ort ej är nämnd i handlingen, till den rätt, där den förpliktade är skyldig att svara i tvistemål, som angå gäld i allmänhet. Då fråga är om pantbrev *på grund av in-teckning i fastighet el-*

² Senaste lydelse 1970: 1003.

¹ Senaste lydelse 1970: 1012.

Nuvarande lydelse

vilken fastigheten lyder. Ansökan om dödande av intecknad fordringshandling göres hos rätten i den ort, där vederbörande inskrivningsmyndighet är.

Föreslagen lydelse

ler tomträtt, göres ansökningen hos den rätt under vilken fastigheten lyder. *I fråga om pantbrev på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge göres ansökningen hos rätten i skeppets hemort eller i den ort där bygget utföres.* Ansökan om dödande av intecknad fordringshandling göres hos rätten i den ort, där vederbörande inskrivningsmyndighet är.

Ansökan om dödande av konossement skall ingivas till rätten i godsets bestämelseort.

Äro enligt vad nu är sagt flera domstolar behöriga, må ansökningen göras vid vilken som helst av dem.

13 §²

Hava tio år förflutit från det pantbrev eller annan inteckningshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i inteckningsärende och vill den intecknade egendomens ägare äska att inteckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, måtte dödas, göre ansökan därom, då fråga är om pantbrev, hos den rätt, under vilken fastigheten lyder, och eljest hos rätten i den ort, där vederbörande inskrivningsmyndighet är. Kan det antagas att pantbrev tillkommit på sådant sätt eller kommit ur ägarens hand under sådana omständigheter som utesluter giltig pantsättning, må ansökan göras utan hinder av att nyss angivna tid ej förflutit. Sedan ansökningen, där så ske kan, på sätt om stämning i tvistemål är stadgat delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärde rätten offentlig stämning, som skall kungöras på sätt i 6 § sägs samt innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll,

Hava tio år förflutit från det pantbrev eller annan inteckningshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i inteckningsärende och vill den intecknade egendomens ägare äska att inteckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, måtte dödas, göre ansökan därom, då fråga är om pantbrev, hos den rätt, under vilken fastigheten lyder *eller i skeppets hemort eller i den ort, där skeppsbygget utföres*, och eljest hos rätten i den ort, där vederbörande inskrivningsmyndighet är. Kan det antagas att pantbrev tillkommit på sådant sätt eller kommit ur ägarens hand under sådana omständigheter som utesluter giltig pantsättning, må ansökan göras utan hinder av att nyss angivna tid ej förflutit. Sedan ansökningen, där så ske kan, på sätt om stämning i tvistemål är stadgat delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärde rätten offentlig stämning, som skall kungöras på sätt i 6 § sägs samt innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon in-

* Senaste lydelse 1970: 1012.

Nuvarande lydelse

han bör därom, vid äventyr att inteckningen eljest dödas, hos rätten göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Föreslagen lydelse

nehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll, han bör därom, vid äventyr att inteckningen eljest dödas, hos rätten göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Fullföljes ej ansökningen å utsatt dag, vare den förfallen.

Finner rätten, vid prövning av ansökningen, någon omständighet ej hava förekommit som utgör skälig anledning att låta inteckningen fortfarande gälla, förordne rätten att inteckningen må, på därom hos vederbörande inskrivningsmyndighet gjord ansökan, dödas utan handlingens företeende.

Rätten skall underrätta inskrivningsmyndigheten om ansökan som i första stycket sägs för anteckning i fastighetsboken eller annan inskrivningsbok varom fråga är. Vad nu sagts om ansökningen skall ock gälla rättens slutliga utslag i ärendet; dock må, då ansökningen avslagits, anteckning ej verkställas förrän utslaget vunnit laga kraft.

14 §³

Bestämmelserna i 1—10 §§ äga, såvitt de angå pantbrev, motsvarande tillämpning i fråga om vilandebevis. Bestämmelserna i 13 § om dödande av inteckning äga motsvarande tillämpning i fråga om vilandeförklarad inteckningsansökan.

Bestämmelserna i 10 och 13 §§ om annan inskrivningsbok än fastighetsbok äga, i fråga om pantbrev för skepps- eller skeppsbyggnadsinteckning, motsvarande tillämpning på skepps- och skeppsbyggnadsregistren.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

10 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag**

Härigenom förordnas, att 55 § lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*55 §¹

Vad i denna lag är föreskrivet skall ej äga tillämpning å aktiebolag eller redier.

Vad i denna lag är föreskrivet skall ej äga tillämpning å aktiebolag eller partrederi.

³ Senaste lydelse 1970: 1012.

¹ Senaste lydelse 1903: 101.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ej heller göres genom denna lag ändring i vad om bolag för verksamhet av visst slag eljest är i lag eller författning särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

11 Förslag till**Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)**

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse¹**Föreslagen lydelse*1 §²

För fordran som grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis och är till betalning förfallen må gäldenären lagsökas enligt vad nedan sägs.

Om för fordran som avses i första stycket skriftligen upplåtits panträtt i fast egendom, kan borgenären genom lagsökning söka betalning ur egendomen. Har borgenären för fordringen inteckning i *fartyg eller* luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg eller företagsinteckning, kan han genom lagsökning söka betalning ur den egendom vari inteckningen gäller.

Om för fordran som avses i första stycket skriftligen upplåtits panträtt i fast egendom, *skepp eller skeppsbygge*, kan borgenären genom lagsökning söka betalning ur egendomen. Har borgenären för fordringen inteckning i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg eller företagsinteckning, kan han genom lagsökning söka betalning ur den egendom vari inteckningen gäller.

Vad i denna lag sägs om gäldenären tillämpas vid lagsökning enligt andra stycket på ägaren av den egendom ur vilken betalning sökes.

2 §

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och, där så kan ske, dennes personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer, så ock fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären ange ock de omständigheter som betinga rättens behörighet, om

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och, där så kan ske, dennes personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer, så ock fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären ange ock de omständigheter som betinga rättens behörighet, om

¹ Med nuvarande lydelse avses såvitt gäller 2 § lydelsen enligt proposition 1973:30.

² Senaste lydelse 1971: 496.

Nuvarande lydelse

denna ej framgår av vad eljest anföres. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av handling varå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket sökes ur fast egendom, av handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Föreslagen lydelse

denna ej framgår av vad eljest anföres. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av handling varå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket sökes ur fast egendom, *skepp eller skeppsbygge*, av handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som angives i första stycket avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, ombesörje rätten mot stadgad avgift erforderlig avskrift, och gälle den i målet lika med huvudskrift.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Om inteckningshandling som rör fartyg vid ikraftträdandet utgör pant för fordran, får lagsökning äga rum enligt 1 § andra stycket första punkten i dess nya lydelse, även om fordringen ej grundas på skriftligt bevis eller panträtsupplåtelsen ej skett skriftligen. Målet skall hänskjutas till rättegång, om det görs invändning som hänför sig till fordringen eller panträtsupplåtelsen samt borgenärens rätt är stridig.

12 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

Härigenom förordnas, att i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar¹ skall införas en ny paragraf, 22 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

22 a §

Handling angående skeppsbyggnadsavtal vilken inkommit till den registermyndighet som avses i 2 § sjölagen (1891: 35 s. 1) i ärende om registrering eller inskrivning må, såvitt den avser pris och betalningsvillkor, ej utan samtycke av parterna i avtalet utlämnas förrän tio år förflutit från den dag handlingen inkom.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

¹ Lagen omtryckt 1971: 203.

13 Förslag till

Lag om ändring i luftfartslagen (1957: 297)

Härigenom förordnas, att 11 kap. 3 och 4 §§ luftfartslagen (1957: 297) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 3 §¹

Borgenär, som har fordran å bärgarlön eller å ersättning för kostnader som avses i 2 §, njute i fartyget eller godset luftpanträtt med förmånsrätt enligt 4 § *första stycket* i förmånsrättslagen (1970: 979), såframt bärgarlönen eller ersättningen hänför sig till åtgärder vilka slutförts här i riket.

Borgenär, som har fordran å bärgarlön eller å ersättning för kostnader som avses i 2 §, njute i fartyget eller godset luftpanträtt med förmånsrätt enligt 4 § förmånsrättslagen (1970: 979), såframt bärgarlönen eller ersättningen hänför sig till åtgärder vilka slutförts här i riket.

I första stycket avsedda fordringar skola, var i förhållande till fordringens belopp, njuta lika rätt om de härröra av samma händelse; eljest skall yngre fordran äga företräde framför äldre.

Utan borgenärens samtycke må icke, innan betalning för dennes fordran guldits eller säkerhet därför blivit ställd, luftfartyget lämna det ställe, där åtgärderna för bärgningen eller bevarandet slutfördes, eller godset av ägaren tagas i besittning.

11 kap. 4 §

Angående luftpanträttshavares rätt till ersättning, som utgår på grund av tagen försäkring, är särskilt stadgat.

Har luftfartygets eller godsets ägare på annan grund fordran å ersättning för skada å egendomen, skall luftpanträtt i egendomen tillika omfatta sådan fordran; och skall i nu angivet hänseende vad i 272 och 279 §§ sjölagen stadgas äga motsvarande tillämpning.

Luftpanträtt omfattar ej ersättning, som på grund av försäkring eller eljest utgår för skada på luftfartyget eller godset.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om luftpanträtt som uppstått före ikraftträdandet och skall därvid den i 11 kap. 4 § upptagna hänvisningen till 272 och 279 §§ sjölagen avse sistnämnda båda lagrum i deras lydelse före ikraftträdandet av lagen () om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1).

¹ Senaste lydelse 1971: 984.

